A csíksomlyói kegyhely Amerikában

YOUNGSTOWN, OHIO
U.S.A.

A csíksomlyói kegyhely Amerikában

ERDÉLYI FERENCES ATYÁK
KIADÁSA
YOUNGSTOWN, OHIO
U.S.A.

IMPRIMATUR

Youngstown, June 6, 1967.

James W. Malone, D.D., Ph.D.
Apostolic Administrator

ELŐSZÓ

A vasfüggöny mögötti elnémitott Egyház legszomorubb hajlékai ma a Szüzanya hires bucsujáró kegyhelyei. Valamikor a zarándokok ezreinek ájtatos énekétől zengtek ősi kegyhelyeink ilyenkor, a nyári hónapok alatt. — Ma elnémult az ajkakon a bucsus ének és a pócsi, bessenyői, szentkuti, gyüdi, radnai jó Máriát csak lopva keresheti fel elnyomott, árva magyar népe.

Különösen a kettős járom alatt görnyedő Erdélyben néptelenedtek el a Szüzanya szentélyei: közöttük a legrégibb és leghiresebb, az Erdély népével és történelmével oly szorosan összeforrott, ősi csiksomlyói kegyhely. A békésebb időkben többszázezer nép megfordult e helyen a bucsujáró évad alatt. Különösen a pünkősdi nagybucsukon zengett az ének százak s ezrek ajkán, éjjelnappal! — Ma nincs pünkősdi bucsu. — Pedig az idén van 400 éve a hires bucsu keletkezésének. 1567-ben indult el és négy századon át erőforrása

volt a székely nép hitének. Azokon a sokat szenvedett részeken ma a katakombák világa szakadt a hitéletre. Csiksomlyó nem ünnepelheti szabadon 400 éves Pátronáját.

Ám a csiksomlyói segitő Szüzanyának Amerikában is van hajléka. Erre az uj kegyhelyre hárul tehát, a feladat, hogy a nagy évfordulót méltóképen megünnepelje s hogy az ősi magyar máriás-lelkületnek ezt a páratlanul szép kivirágzását, a csiksomlyói Szüzanya tiszteletét, a pünkősdi bucsu hagyományainak tovább ápolásával, átmentse a jövő nemzedékek számára.

Ezzel a célzattal készült e kis könyv is: idézni az ősi kegyhely dicső multját, hogy a hitnek és kitartásnak forrása legyen a jelenben; ismertetni az uj kegyhely szépségeit, hogy ez tompitsa a régi elvesztése feletti bánatunkat; irásba rögziteni a pünkösdi bucsu ősi hagyományait, főleg a zarándokló nép ajkán született, páratlanul szép és sajátságos bucsus énekeket, hogy gazdagitsák, széppé tegyék a jövőnket.

Youngstown, Ohio, 1967 Pünkősdjén.

Ft. Mészáros György, O.F.M.

A Csiksomlyói segítő Szűz Mária

KELETRŐL NYUGATRA

A magyarországi katolikusok egyik nagyrabecsült kegyképe a Győri Könnyező Mária. Mint féltett kincset őrzik és tisztelik a győri székesegyház főoltára felett. Bár számos, csodás esemény fűződik a képhez, a nagy megbecsülés és tisztelet magyarázata, mellyel a magyar nép körülveszi: a csodákon kivül föleg az, hogy a Madonna egy olyan magános nép földjéről került hazánkba, amelylyel, a vallásért folytatott, hősi küzdelmeket tisztelve, mindig lelki rokonságot érzett a sokat szenvedő, rokontalan magyar nemzet. Irország volt a győri Madonna eredeti hazája. A hős ir nép-

nek volt kincse a cromwelli katolikus üldözések koráig. Akkor menekitette ki magával egy kiüldözött ir püspök, aki később Magyarországra került s igy lett a magyarországi város az irországi kegykép második otthona és hazája.

Az Irorországból, Nyugatról Közép-Európába, magyar földre menekülő ir Madonna képének történetéhez hasonló esemény, amikor az erdélyi Csiksomlyó hires, csodás Szüze, a székelyek segitő jó Máriája az ohioi Youngstownban épült uj kegyhelyre érkezik. Csakhogy ott forditott a sorrend. Itt a Szüzanya egy olyan hires kegyszobrának tiszteljük müvészi ihlettel alkotott mását, mely Keletről, Erdély megkinzott, rabságba döntött magyar földjéről vándorolt Nyugatra, a szabadság hazájába. Amikor a kegyetlen kommunista zsarnokság kiüldözte bérces hazájukból, Erdélyből, a csiksomlyói ősi kegyhely sok százados őreit, a magyar ferenceseket, a segitő Szüzanya csodás kegyszobrát csak szivükben hozhatták, menekithették magukkal. Maga a négyszáz éves, csodás kegyszobor ma is ott

van elnyomott népével, árva székelyeivel, megosztván velük a rabság, üldözöttség, megalázottság és kifosztottság könnyes kenyerét.

Az erdélyi magyar ferences atyák most uj otthont épitettek itt, Amerika szabad földjén erdélyi Védasszonyuknak. A csiksomlyói Szüzanya youngstowni kegyhelyének kapuit abban a hitben és reményben nyitják meg, hogy amint a győri, ir Madonna meghódította a magyar lelkeket ott, Magyarországon, ugy a székelyek jó Máriája is meg fogja találni az utat az amerikai nép szivéhez, itt az Egyesült Államokban. A csiksomlyói csodás kegyszobor vészes, de dicső történetének rövid ismertetése, hozzá fog járulni népszerüsége gyors elterjedéséhez ebben az országban is.

A TÖRTENELEM VIHARSARKÁBAN

Erdély földjének szembetünő jellegzetességei a templom - erődítmények. Még manapság is sokat lehet látni belőlük. A templomot magas, bástyaszerüen épitett, erős kőfal veszi körül, mint egy

középkori lovagvárat, lőrésekkel cirádázva. A torony is ugy épült, hogy a harangláb befogadásán kivül, megfigyelő őrhely feladatát is betölthesse. Azokból a századokból maradtak fenn ezek a különös, várszerü templomok, amikor az Isten háza nemcsak az ima és lélek erős vára volt, de végvára, védőpajzsa volt a nép puszta létének is. Ezek a bástya-templomok beszédes bizonyitékai annak a vérviharos történelmi hivatásnak, melyet Erdély földje századok alatt betöltött. Mint a nyugati kereszténység legkeletibb végvára, magára maradt hősként vetette mellét a keleti pogányság támadó áradatának, hogy mintegy saját testével fogjon fel minden, keresztény Európának szánt, halálos csapást. Virrasztó őrként állt e föld és hősi népe, a székelység, a nyugati müvelődés e keletre kitolt bástyáján.

A Kárpát hegység bérces vonulata, mely mint féltő, védő kar öleli át a székely földet, egy ideig áthatolhatatlan mellvédként állott Erdély népe történelmi hivatásának szolgálatában. De

amikor a 13-ik század derekán megindult Ázsia belsejéből a mongol áradat, pusztító orkánként lecsapó támadásának már a Kárpátok sem tudtak ellenállni. A mély völgyeken keresztül, Erdély földjére is behatolt az ázsiai horda, vért, üszköt, jajt és halált hagyva maga után.

Később a mongol áradat ugyan visszavonult az ázsiai szteppékre, otthagyta azonban, a Kárpátok tövében előhadát, a tatár hordákat, és hosszu századokig Tatárország, és mindaz a borzalom, kegyetlenség és pusztitás, amit e név jelent, határos volt Erdélyországgal. Betörés betörést követett, csatatérré változtatva minden falut; örökös háborusággá téve a székely nép életét. Amikor már felperzselt házai sem tudtak védelmet nyujtani, a templomok falai mögé huzódott a nép, hogy onnan folytassa az ádáz, életre-halálra menő harcot. Igy váltak az erdélyi templomok nemcsak a hit, de a nép puszta létének is mentsváraivá.

Amikor a 16-ik században, az európai kereszténység másik halálos ellensége,

a török, a Kárpátok megkerülésével, szinte Európa szívéig hatolt, Erdély földje és népe két pogány hatalom közé szorult, és örlődött, ritkult, pusztult a most már nemcsak keletről, de nyugat felől is rázuduló, folytonos dulásokban.

De bár évszázadokig volt kitéve töröktatár betöréseknek; bár földig égették falvait és rabszijra füzve elhurcolták fiait, Erdély népét a mostoha sors és a viharos történelmi helytállás nem tudta megtörni. Hogyan birta ez a maroknyi nép az ádáz élet-halál tusát? Miért nem porlódott el a történelemnek e véres küzdőterén? Miért nem sodródott el, mint annyi más, nálánál nagyobb és hatalmasabb nép, a nyugati kulturterület e vészes viharsarkában?

Valóban, Erdély népének már puszta fennmaradása, csodával határos!

De ha fennmaradt, ezt nem annyira a Kárpátok védő falának köszönheti. Nem is annyira várrá erődített bástya-templomainak. Mégcsak halált megvető, személyes hősiességének sem! Volt ott, abban a viharsarokban valaki más, aki a Kárpátok magas bérceinél, bástyánál,

kard- és pajzsnál jobban védte a székely népet: a csodákkal tündöklő csiksomlyói Szüz Mária, a székelyek Védasszonya. Az ő szentélye ott, a Kárpátok keleti kanyarában, a Somlyó hegy tövében volt az a varázsközjont, ahonnét áradt a hit, bizalom, vigasz és erő a küzdő nép lelkébe. Ott állott "sok csodákkal jeleskedő" szobra a ferencesek ősi, csiki templomában s mint arkangyal őrködött árva népe felett. Hozzámenekült a székely nép, amikor ősi hitét kitámadta az önkény. Nála keresett hajlékot, amikor falvait feldulta a pogány hóditó. Hozzá sirt fel, amikor fiait legyilkolta a barbár kegyetlenség. Népével együtt sirt és szenvedett a jó Mária — hiszen az Ő hajlékát is sokszor feldulta az ellenség. De a végén mindig győzelemre vezette benne bizó, székely gyermekeit. Ezért van az, hogy a csiksomlyói Mária elválaszthatatlan Erdély és a székely nép történelmétől, müveltségétől és sorsától, s hogy négyszázéves kegyszobra ma is a székely nép rajongó szeretetének, mély tiszteletének és tiszta, méltó-

ságteljes áhitatának legbecsesebb tárgya és központja. Áldott Védasszonyának nevezi legszebb énekeiben s joggal, mert puszta fennmaradását is neki köszönheti.

A VÉDASSZONY CSODÁKKAL TÜNDÖKLŐ SZOBRA

Hogy mikor, honnét és hogyan került Erdély legbecsecsebb kegyszobra a csiki, ferences templom szentélyébe, ezt nehéz történelmi hitelességgel megállapitani. A fennmaradt adatok bizonytalanok, magukon viselvén a székely nép sorsának bizonytalanságát. A létért folytatott, keserü küzdelemben nem sok ideje volt adatokat gyüjteni és megőrizni. Inkább csinálta, mint irta a történelmet. Bizonyos az, hogy a Máriatisztelet már a 15-ik század első felében virágzott a csiki, ferences kolostorban. Meggyőzően alátámasztja ezt IV. Jenő pápának egy 1444-ből származó bulláia, melyben külön bucsukat hirdet meg és engedélyez mindazoknak, akik áhitattal meglátogatják és támogatják a Sarlósboldogasszony tiszteletére épp

akkor ujjáépülő, csiki, ferences templomot. A pápai felszólitás és kegy maga beszédes bizonyitéka annak, hogy a csiki templom már akkor sem lehetett valamilyen jelentéktelen hely. Fontosságát az is kiemeli, hogy az ujjáépités a nagy törökverő keresztény hős, Hunyadi János anyagi támogatásával történt. Ez a körülmény felvetette a kérdést, nem Hunyadi János ajándéka-e a müvészi kegyszobor is? Bár az a körülmény, hogy a templom Mária tiszteletére épült, melyet a pápai bulla is hangsulyoz, nem teszi eleve kizárttá ezt a felfogást, ám magának a szobornak összehasonlitó müvészettörténeti vizsgálata, minden kétségen felül, későbbi korra teszi a szobor alkotásának az idejét.

Más vélemény szerint, állitólag, a Kárpátokon-tuli, moldovai Bákóból került volna a szobor Csikba. Abból a hüséges ragaszkodásból következtetnek erre, mellyel a moldovai csángók (ősmagyarok) látogatták századok óta, a csiksomlyói kegyhelyet. Valóban, a székelyeken kivül ezek a jó csángó-

magyarok a legnagyobb számu és leghüségesebb résztvevői a hires pünkösdi bucsuknak; de ez inkább csak a csodás szobor széleskörü vonzerejét, mint bákói származását bizonyitja.

A szobor, minden valószinüség szerint, annak a nagy szoborfaragó és szárnyasoltártépitő alkotó láznak a gyümölcse, mely a 15-ik század végefelé és a 16-ik század első felében, közvetlenül a hitujitást megelőzően, hatalmas lendületet vesz Erdélyben. Brassóban és Szebenben szász oltárépitő mühelyek müködnek. Ezek hatására, de a székely eredetiség hozzáadásával készülnek a még ma is látható, késő-gótikus szárnyasoltárok a székelyföldön. Különösen Madonna szobrok kerülnek ki feltünő nagy számban és müvészi kivitelben a kor egyik leghiresebb müvészének, a német Veit Stossnak az iskolájából, akit a századfordulón Erdélyben találunk. Mintha a közelgő hitujitást érezte volna meg a nép, mely oly sajnálatosan káros hatással volt a Mária-kultuszra, s mintha ennek ellensulyozására inditotta volna el a lázas, szoborfaragó mozgal-

mat. Sok csikmegyei falu ma is hires, késő-gótikus és reneszánsz keverékü Madonnája mind ebből a korból (1470-1530) származik. A csiksomlyói Madonna is ennek a szoborfaragó erdélyi korszaknak egyik legszebb alkotása. Kiemelkedő müvészi szépsége és tökélye alátámasztja azt a véleményt, hogy a többi csiki Mária-szobor ennek a mintájára készült. Ha ez elfogadható, közelebb jutunk keletkezési idejének pontosabb megállapitásához. Mivel e Madonnák keletkezési évét magáról a szoborról leolvashatjuk, könnyü megvonni a csiksomlyói szobor alkotásának legkésőbb határát. A legkorábbi évszámot a csikszentmártoni Madonna szobron találjuk. Ha ez a csiksomlyóinak többé-kevésbbé, hü utánzata — ami nagyon valószinü — ugy 1525-ben annak már léteznie kellett. Minden bizonnyal, még jóval ez év előtt készült (1510-15).

Hogy éppen a csiksomlyói ferences templom számára készült a legszebb, legnagyobb és legmüvészibb kivitelü Mária-szobor, az azt mutatja, hogy a

16-ik század elején, a templom már vezető szerepet tölt be a Mária-tisztelet terén a székelyföldön. A művészi értékü kincs birtokában aztán tovább emelkedik a csiki templom népszerüsége és központi fontossága. A nép már buzgón látogatja és megszereti a csiksomlyói Szüzet. Ezért csináltat saját falujának temploma számára is hozzá hasonló Madonna szobrokat. Otthon is a somlyói Máriára akar emlékezni és lélekben vele akar lenni. Igy keletkeznek a szobor másai a Somlyó hegyet környező, csiki falvakban, Csikmenaságban, Csikszentlélekben, Csikszentmártonban, stb. A somlyói Mária ekkor már bevonult a székelyek szivébe.

VESZÉLYBEN A SZÉKELY NÉP ŐSI HITE

Épp ebben a korszakban szakad a magyarságra történelmének két legnagyobb tragédiája: a török uralom és a hitujitás nyomában járó, lelki és nemzeti meghasonlás. Erdély népének ugyan böven kijut mindkettőből, de a székelység már csiksomlyói Védasszonya oltalmazó palástja alól nézhet a

kettős, tragikus, nagy sorsforduló elé.

Valóban, amikor 1567-ben János Zsigmond király és fejedelem, fegyverrel akarja a csiki székelységre erőszakolni az uj vallást, a nép ősi hitében megtámadva, mintegy parancsszóra, egy lélekkel gyülekezik a somlyói Szüz szentélye köré, teljes bizalommal várva tőle védelmét. Öregeiket, asszonyaikat és gyermekeiket a Szent Szüz lábainál hagyva, a Védasszony szobrától indulnak kapákkal és kaszákkal felfegyverezett, hevenyészett seregükkel, hogy megütközzenek a fejedelem közeledő, rendes, jól felszerelt zsoldosokból álló hadával. Az összecsapásra a Hargita hegység Tolvajos tetőnek nevezett, hágóján kerül sor. Mig a hiányosan felfegyverezett székely csapat kétségbeesett tusáját vivta a tulerőben lévő, fejedelmi sereggel, azalatt az öregek, asszonyok és gyermekek a csiksomlyói Madonna szobra előtt imádkoztak éjjel-nappal.

Pünkösd szombatja volt, amikor a csata végre eldölt a csikiak javára. Bár a győzelem kivivásához kétségtelenül

hozzájárult a helybeli székelyek terepismerete, és annak ügyes kihasználása a betolakodókkal szemben, de még igy is váratlanul érte a "rongyos", székely csapatot a fényes diadal. Nem is haboztak, a csiksomlyói Szüz csodás segitségének tulajdonitották s azonnal indultak vissza a templomhoz, hogy leróják méltó hálájukat Védasszonyuknak. Győzelmi örömük jeléül, frissen fakadt zöld ágakat törtdeltek a Hargita erdőiben s mint egy urnapi körmenetben, vonultak vissza a csodás szoborhoz. Amikor a templomi zászlókkal és énekekkel elébük menő, gyermek- és asszonysereg csatlakozik hozzájuk, felvonulásuk valóságos diadalmenet lesz, melyben a vallásos és hazafias öröm, egyedülálló, szinpompás összhangban olvad egybe. Ez az öröm és hála-sugallta, győzelmi menet volt a későbbi, hires pünkösdi bucsuk kezdete. Mert utána minden esztendőben megünnepelik a csodás győzelem emlékét a Szüzanya szobra előtt. A pünkösdi nagy körmenetben, melyet "kikerülés"-nek nevezznek, mindenkor is feltalálhatók a vallá-

sos motivumok mellett, a harcias, győzelmi elemek is. A diadal zöld ágai ezután mindig ott viritanak a hazatérő bucsusok kezében. A marosszéki székelyek pedig, még az utolsó körmeneten is dobszóval menetelnek a keresztek alatt, mint hadbavonuló csapat.

A hitüket védő Mária pedig, most már elválaszthatatlanul összeforr Erdély székelyivel. Rajongó szeretettel és bizalommal csüngnek rajta.

VESZÉLYBEN A SZÉKELY NÉP ÉLETE

Szükségük is volt erre a bizodalomra, mert a török uralommal kezdetét veszi a székely föld és nép második, kinos kálváriája, a tatár betörések. A tatárok régebben is meg-megdulták Erdélyt, de rendszeres betöréseik csak a török hódoltsággal kezdődnek. A megszálló török büntető eszköznek tartotta a tatárokat a Kárpátokon kivüli területeken, hogy időközönként, megfenyitse velük és hódolatra visszakényszeritse az erdélyi fejedelmeket és népeiket, ha igen kezdtek ágaskodni a török iga ellen. Egyszerüen csak rájuk küldte a tatár

hordát, hogy végigpusztitsa az országot s igy büntessen minden függetlenségi kisérletet. Mivel a székelyföld közvetlen utjukba esett, az szenvedett a legtöbbet a betörések és pusztitó dulások következtében. Igy most már a maroknyi székelységnek nemcsak ősi hite, de puszta léte is végveszedelemben forgott. Most volt igazán ráutalva somlyói Védasszonya oltalmárá. És Ő most sem hagyta magára szenvedő népét. Csodás beavatkozása most kezdett mind jobban érvényesülni.

Kegyetlenkedés és pusztitás tekintetében az 1661 évi tatár betörés emelkedik ki. Porráégettek 26 csiki falut, templomaikkal együtt. A vérszomjas, pusztitó düh a Szüzanya hajlékát sem kimélte. Leégett a ferences kolostor s az öldöklés áldozata lett négy ferences lakója. Bámulatos azonban, hogy tüz martaléka lett a kegytemplom tetőzete is és részben elpusztult berendezése, a hársfából készült kegyszobor, bár a tető égve beszakadt, meg sem sérült. Ott állott a füstölgő, üszkös romok között, mint csodás jelenség, hogy uj hitet,

reményt és erőt öntsön megkinzott népébe. A támadást vezető tatár khán előtt nem volt ismeretlen az a hatás, melyet a csodás szobor a népre gyakorolt. Tisztában volt azzal, honnét kapja a nép az erőt és bátorságot az ellenálláshoz. Ezért, hogy dühét kitöltse a szobron, berohant a templom romjai közé és lándzsájával le akarta dönteni az épen maradt Madonnát. De lándzsája éles hegyével éppen csak kis hasitást vághatott a szobor arcán, mert karjai megbénultak és megrettenve menekült, visszavonulást parancsolva fosztogató hadának is. A vágás ma is látszik a kegyszobron. Több izben tettek kisérletet, hogy festékkel eltüntessék, azonban minden festék lepergett a sebhelyről.

Mintha csak azt akarta volna mondani hozzámenekülő, meggyötört népének a Szüzanya: "Mint engemet, titeket is megsebezhetnek, de elpusztitani nem képesek!"

Még kézzelfoghatóbb volt a kegyes Szüz csodás beavatkozása az 1694 évi betöres alkalmával. Mint annyiszor a multban futótüzként terjedt el a rémhir:

"Jön a tatár!" Nyomában már felcsapott a felgyujtott falvak tüze is. A nép most is a somlyói Máriához menekült. A férfiak ugyan táborba gyültek Alcsikban, hogy alkalmas pillanatban, leshelyükből rajtaüssenek s gyöngitsék a tatár sereg tulsulyát, nyilt ellenállásra azonban a számbeli fölény miatt godolni sem mertek. Az asszony-népség s a gyermekek a templom falain belül várták rettegve a kikerülhetetlen véget. Ekkor előállott egy ferences barát, Nizzet Ferenc s mintha a Szüzanya ihlette volna meg, tüzes beszédével lelket öntött csüggedő testvéreibe. Sőt, tovább ment. A leányok fejére bárányból férfisapkát tett, hogy férfiaknak látszódjanak és a kolostorban található, minden ócska fegyvert a kezükbe adott. Majd kivezetve őket a Somlyó hegy oldalába, hadoszlopba állitotta fel a furcsa katonákat ugy, hogy messziről hatalmas, fegyveres sereg látszatát keltsék. A kisebb diákok kezébe pedig, mindenféle zajtcsináló eszközt adott és felállitotta őket a kolostor és a templom különböző pontján.

Az ellenállásra nem számitó tatár vezér, felfuvalkodott önbizalommal vezette zsákmánnyal terhelt seregét a kolostor és templom kifosztására. De egyszerre fülsiketitő sipolás, dobpergés, lövöldözés, orditozás és félrevert harangok zugása remegtette meg a levegőt. A diákok-csapta nagy zenebona azt a hiedelmet keltette a vezérben, hogy hatalmas sereggel áll szemben, mire megforditotta lovát és eszeveszett menekűléssel megfutamodott rablóhadával. A lesbenálló férfiak ragadozó sasként csaptak a menekülő tatárokra, ugy hogy csak kevés jutott közülük a Kárpátokon tul. A győzelmes székelyek pedig uj pünkösdi diadalt ültek a csiksomlyói Védasszony felmagasztalására.

A török-tatár világ után, aránylag békés századok virradtak a székely népre. Erdély osztrák tartomány lett ugyan is és a bécsi császár uralma nagy előnyöket jelenthetett volna a katolikus székelységnek. Ám, mivel politikailag a székelység mindig sérelmesnek tekintette a bécsi kormány uralmát Erdély felett és azt alkalomadtán, ellenállások

szervezésével, ki is mutatta, a csiksomlyói kegyhelynek, mely most már nemcsak vallásos, hanem nemzeti kulturközponttá is vált, ismételten éreznie kellett az osztrák hatalom haragját. Különösen a Rákoczy- és Kossuth-féle szabadságharcok alatt és az azokat követő rémuralom alatt szenvedett a somlyói templom és kolostor a császári csapatok garázdálkodásaitól. De a bajok közepette a kegyhely és a csodás szobor népszerüsége mind jobban növekedett. Hogy a multban tapasztalt sok segélyt meghálálja, a 19-ik század békésebb éveit arra használta fel a székelység, hogy uj, nagyobb, meltóbb hajlékot épitett csiksomlyói Védasszonyának. A jelenleg is álló, hatalmas templom ennek az ujrabuzduló hálának és ragaszkodásnak az eredménye.

VESZÉLYBEN A SZÉKELY NÉP FAJI MIVOLTA

Sajnos, a békésebb időket nem sokáig élvezhette a somlyói Szüzanya és székely népe, mert a 20-ik század elején, ujabb vészfelhők tornyosultak Erdély

ege fölé. Az első világháboru után ujra idegen uralom alá került Erdély népe. Az uj megszállók többsége az orthodox kereszténységhez tartozott s igy a Mária-tisztelet elég erős volt közöttük. A székely nép azzal a reménnyel nézett az idegen uralom elé, hogy talán csiksomlyói Mária-kultuszában nem fog kifogásolni valót találni. Sajnos, reménye nem vált valóra, mivel Erdély uj urai, a csiksomlyói Mária-tiszteletben a vallásos elemen kivül, felfedezték a magyar faji öntudatot ébrentartó rendkivüli erőt is s ezért kezdettől fogva, bizalmatlan szemmel nézték a csiksomlyói tömeges magyar zarándoklatokat. Különösen a pünkösdi nagybucsu megtartása elé gördítettek számos akadályt s igy ismételten megesett, hogy az ősi, hagyományos zarándoklatot, hivatalos engedély hiányában, el kellett mulasztni.

De minél jobban érezte az erdélyi magyarság a nyomást, mely áldott Védasszonyától el akarta szakitani, annál tüntetőbben kitartott a segitő jó Mária mellett. Igazi magyar, vallási és kultur-központtá — csak most, a ki-

sebbségi élet nehéz évei alatt fejlődött ki Csiksomlyó! Amikor csak lehetett, népnevelő, ősi művelődést ápoló mozgalmakat inditottak el, vagy katolikus nagygyüléseket tartottak a jó Mária kegyhelyén. Kiemelkedett ezek közül az "ezerszékelyleányok napja" mozgalom, mely az ősi, szép, székely népviseletet és ősi népi táncokat volt hivatva felélesztení és népszerüsiteni. A hangsuly most az erdélyi magyarság faji mivoltának megőrzésén volt. A Védasszonynak ujra elő kellett szednie oltalmazó erejét, mert most az erdélyi magyarságot nemcsak hitében, de faji, nemzeti mivoltában támadták meg.

Az 1940 évi felszabadulás ujra magyar világot virrasztott Csiksomlyóra és népére. Sajnos, a fellélegzés ismét nem tartott sokáig, de elég volt ahhoz, hogy az elnyomás évei után, uj életre villanyozza a székelységet. A Szüzanya iránti hódolat jeléül kérték a Szentszéktől, hogy bazilika rangra emelje a csiksomlyói kegytemplomot. De alig élvezhették uj bazilikájukat, jött a második világháboru s utána az össze-

omlás és a **kettős járom.** Most már nemcsak a visszatérő idegen uralom tette ujra nehéz igáját a szegény székelységre, de az istentelen kommunizmus is rávasalta kezére, lábára, szellemi világára és egész életére szörnyü rabbilincseit. A bolsevista uralom az utolsó csiksomlyói bucsuról hurcolta rabságba Erdély hőslelkü székely főpapját, Márton Áron püspököt; bezáratta a kegyhely kapuit és ezzel a legborzalamasabb börtön sötét világa borult Erdélyre és népére.

"Ma a csiksomlyói kegytemplomban por és pókháló fed mindent" — irja valaki, aki mostanában járt Erdélyben. Találó szimboluma ez az istentelen uralom törekvéseinek, hogy kiirtson, a feledés porával fedjen be mindent, ami a keresztény és nemzeti mult értékeire emlékeztet. A feledés porával akarja befedni a csiksomlyói Máriát is, hogy kitörölje emlékét a székely lelkekből. De mi tudjuk, hogy ez nem fog sikerülni neki, **mivel a Szüzanya szobrát nem fogja a por!** A somlyói sekrestyés testvér, aki évtizedekig takaritotta a temp-

lomot, porolgatta berendezéseit, eskü alatt állitotta, hogy a csodás szobor arcáról soha sem kellett letörölni a port, mert az mindig tisztán ragyogott. Sem por, sem piszok nem fogta!

Még kevésbbé tudja majd a kommunista törekvés a feledés porával és istentelen, hamis hirveréseik piszkával elhomályositani a csiksomlyói Máriának azt az arcát, mely a magyar szivekbe véződött bele századok folyamán. Ott él a lelkek mélyén és ragyog, várva a napot, amikor ismét szabad lesz majd nyiltan is hirdetni, megvallani és magasztalni dicsőségét.

CSIKSOMLYÓ AMERIKA FÖLDJÉN

A csiksomlyói Szüzanya csodás szobrát többször kellett elmenekiteniök ősi szentélye őreinek, az erdélyi ferenceseknek. Először 1916-ban, amikor betörtek Erdélybe a románok és ujra 1944-ben, amikor a szovjet hadsereggel jöttek vissza. De mindkét esetben, csak Kolozsvárig jutott el a kegyszobor, és mindig csak visszatért ősi hajlékába, Somlyóra. Százados őrei, a ferences

atyák közül azonban, sokat kisodort külföldre a háboru viszontagsága. Földönfutókká, hazátlanokká tette őket a kommunista és balkáni üldözés, mig uj hazára nem találtak Amerikában, a szabadság földjén. De bármilyen messzire sodorta is őket a mostoha magyar sors, szivük a csiksomlyói Szüzanyáé maradt. Amerikába is magukkal hozták az ő tüzes szeretetét és szivükbe vésett, drága képét. Mivel Szent Ferenc igazi fiaiként, csak azzal léptek uj hazájuk földjére, ami a hátukon volt, sok év kemény munkájába tellett, mig arra gondolhattak, hogy uj kolostort és szentélyt épitsenek maguknak.

Végre 1957-ben, a youngstowni püspök kegyes jóvoltából, területet vehettek Youngstown városában állandó letelepedés céljából. Amikor épitkezésre került a sor, első templomukat és szerény kolostorukat a csiksomlyói Szüzanyának akarták emelni, hogy ne csak szivük lángoló szeretetében éljen a csodás, somlyói Szüz, de igazi, szép hajléka is legyen, melyben elhelyezhetik szobrának mását, hogy a drága Véd-

asszony itt, a szabad földön is éreztesse és árassza kegyes jóságát, ugy amint tette Erdélyben, a vészes századok alatt; hogy védje, vigasztalja a világ minden tájára szétszórt, árva, bujdosó magyarjait, ugy ahogyan védte és erősitette szegény székely népét a gyötrelmek éveiben.

Igy született meg a csiksomlyói Madonna youngstowni kegyhelyének gondolata és lett valósággá az Ur 1964-ik esztendejében.

Az uj kegyhelyet főpásztorunk, **Emmet M. Walsh, D.D.**, youngstowni püspök a SZOMORUAK VIGASZTALÓJA cimen hagyta jóvá 1963, szeptember 6-án.

A kegyhely ünnepélyes megáldását 1964, október 4-én, Szent Ferenc Rendalapitó Atyánk ünnepén végezte Youngstown püspöke, Emmet M. Walsh.

Igy került Csiksomlyó messze Keletről Amerika földjére. Igy került a székelyek Védasszonya a Kárpátok tövéből a regényes Ohio szelid lankái közé. De jó is, hogy itt van! Itt is kell lennie!

Hiszen az uj, keleti barbarizmussal, az istentelen kommunizmussal szembeni élet-halál küzdelem védvonala ma messzi Nyugatra tolódott ki. Ma a harc a végső győzelemért itt, Amerikában folyik. Ez a föld, ez az ország, ez a nép, a még szabad világ és a szabadság után vágyódó rabnemzetek, legerősebb, szinte egyedüli reménye. Ma Amerika a bástya, a végvár, a "Kárpát"!

Legyen hát az ősi küzdelem Védasszonyának itt e földön is szentelt hajléka, hogy biztasson, buzditson, védjen, vigasztaljon és erősitsen s majd a végső nagy győzelem záloga legyen.

Az uj kegyhely leirása

A KEGYKÁPOLNA

Az uj kegykápolna ugy méreteiben, mint stilusában, messzire eltér az ősi csiksomlyói bazilikától. De nem is volt cél utánzatot épiteni, mivel egy 18-ik századbeli barokk stilusban épült templom, sehogysem talált volna bele a modern amerikai környezetbe.

A kápolna épitészeti eredetisége a V-alakban kiugró homlokzat és az ugyanigy végződő szentély. Különben oldalfalait csak az ablakok törik meg. A templomhajó jobb oldalán egy kis benyiló áll a Jézus Szive oltár és szobor számára.

A szentély közepén áll a Botticelli-márványból készült főoltár. Bár tervezete még az uj liturgikus törvények ideje elé nyulik vissza, ugy épült, hogy a szertartásokat a nép felé fordulva lehessen végezni. Az oltár elejét a ferencrend hivatalos jelvénye disziti: Krisztus és Szent Ferenc karja és sebhelyes kézfeje keresztbe téve, a találkozási pontban egy T-alakban kiemelkedő kereszttel.

A padsorok vonalai követik a szentély V-alakját. Ennek gyakorlati előnye, hogy a padsorok bármelyik pontja egyenesen a főoltárra néz s igy minden fej-fordulat, vagy test-mozdulat nélkül lehet figyelemmel kisérni a főoltáron folyó szertartást.

A szentély jobb oldalán nyilik az énekesek kórusa, ahol az orgona és egy mellék oltár áll. A baloldalon van a szerzetesek kórusa, ahol a papi zsolozsmát és egyéb közösségi imákat végzik. Itt is van egy mellékoltár.

A szentély kimagaszló disze a csiksomlyói Szüzanya kegyszobrának mása.

AZ UJ KEGYSZOBOR

A "sok csudákkal jeleskedő segitő Mária" kegyszobrának mása Olaszországban készült. Az öt láb magas, hársfából faragott, uj szobor nem egészen hü utánzata az eredetinek. Ez nem is volt a tervezők szándéka. Mert az eredeti szobor, bár a maga nemében müvészi alkotás, nem egészen a mai müvészi izlés szerint készült. Ugy az arcvonásokban, mint a tagokban, valamint a bő köpeny fekvésében van valamelyes aránytalanság, kiforratlanság. Az arc kissé idegen; a vállak feltünően keskenyek; a redők fekvése kissé mesterkélt. Mindez eredetiséget és bizonyos primitiv szépséget kölcsönöz ugyan a szobornak, de a mai müvészi igények számára nem mindenben kielégitő.

Ezért az utánzat készitésénél az volt az irányelv, hogy az uj szobor emlékeztessen a négyszáz éves erdetire is, ugyanakkor a mai ember müvészi izlését se zavarja. Igy nyert az arc szabályosabb vonásokat, a tagok arányosabb alakot és a bő redőkben leomló köpeny természetesebb fekvést.

Az eredeti kegyszobor egyik jellegszetessége a pápai tiarára emlékeztető, feltünően magas korona. A másolaton ez sokat veszitett eredeti méretéből és szabályosabb alakot nyert. Ilyen formában sokkal több arányosságot kölcsönöz az egész szobornak.

Az uj szobron a Szüz köntöse sötét bordó, ellentétben az eredetin látható fehérrel. Ám ez a szolid bordó, valamint a gazdag aranyozás, a régiség patinája látszatát kelti. Az uj szobron a kis Jézus alakja is sokkal arányosabb, mint az eredetin. A hátteret képező, aranyozott dicssugárak, a régi szobron sokkal finomabb kivitelüek, ám az ujak természetesebb elrendezésben ölelik körül a Szentszüz alakját.

A szobor lába alatt a megváltott világot jelképező földgömb látható, valamint a félhold fehér és halványkék csikokkal, a Szüz szendeségének jeléül. A holdalak közepében egy emberarc látható. A hagyomány szerint, a Szentszüz istenanyai méltóságát tagadó Nestorius tévtanitót ábrázolja, akit az efezusi egyetemes zsinat elitélt 431-ben.

Kegyszobor

A szentély falát a kegyszobor mögött, a kék szin többféle árnyalatában játszó, széles mozaik mező disziti. Szélein a Szüz szintén szines mozaikból kirakott szimbólumait látjuk.

Felülről lefelé a bal oldalon:

Zöl dág felett korona — A zöl dág az ószövetségi jövendőlésre utal, amely szerint Jessze törzse ki fog sarjadni és attol fog származni a megigért Szabaditó. (Iz. 11:1). A "Jessze termő törzsén, Dávid háza keblén felkelt boldog fényesség" (Pázmány Péter) a Szentszüz, aki királyi őseinek nemes hajtásaként gyümölcsözte az élet Királyát, Krisztust.

Liliomszál — A liliom a lelki-testi szüzi tisztaságnak hagyományos jelképe. Ősi magyar Mária énekeinkbe', előszeretettel nevezzük a Szüzanyát "szép liliomszálnak".

Pálmaág felett korona — A pálma a vértanuság jele. Koronával felette, a Vértanuk Királynéjának szimbóluma.

Csillag stilizált hullámok felett — Közkedvelt kifejezése Mária-tiszteletünknek a **Tenger Csillaga** megszólitás. Különösen a viharos magyar élet há-

borgó tengere felett ragyogott ő minden időben, mint a hit és remény biztató, vezérlő sugara.

Koronából kicsorduló vércseppek — A fájdalmas Istenanya képe ez, akit mi magyarok a **fájdalmak hős Asszonyának** tisztelünk énekeinkben.

Rózsaszál — A lorettoi litánia egyik megszólítására vonatkozik: **Titkos értelmü rózsa.** — A virágok királynőjének, a rózsának minden szépségével halmozta el az ő lelkét az Ur. Valóban, mint a rózsa a tövisek között, ugy virit a Szentszüz a bünök töviseitől meggyötört, sokszor sivár életünk közepette.

Felülről lefelé a jobb oldalon:

Hajó a vizeken — A partok felé vitorlázó hajó az örök élet felé törekvő Egyházat, Péter bárkáját jelképezi. Szüz Mária, mint **Keresztények Segitsége,** áll Szent Fia mellett, hogy vele történelem viharos hullámzásai között, örök célja felé irányitsa az Egyház hajóját.

A felkelő napot kisérő csillag — Szüz Mária egyik legszebb cime: **Hajnali szép Csillag.** Amint a hajnalcsillag meg-

előzi, hirdeti és hozza a napkeltet, ugy előzte meg ő is, hirdette és meghozta Krisztust, üdvösségünk felkelő isteni Napját.

Koronás "M" betü — Ez a kép Mária szent nevének szimbóluma. **Mária** héber név; jelentése — többek között — **urnő.** Üdvösségünk anyja s életünk urnője ő! (Pázmány Péter: "Urnőnk s anyánk vagy"). A félhold a betü alatt a Jelenések könyvének látomására utal: "az égen nagy jel tünt föl: egy asszony, kinek öltözete a nap volt, lába alatt a hold, és fején tizenkét csillagból korona." (Jel. 12:1).

Tornyos házacska — Vonatkozhat a lorettoi litánia két megszólitására is: **Mária, aranyház** és **Dávid királynak tornya.** Az első értelmében jelképezi, hogy Mária büntelen lelkében és szüzi testében méltó hajlékot készitett az Isten Fiának s igy a Szentháromság hajléka s különösen a Szentlélek temploma lett. Ha Dávid tornyára magyarázzuk, jelenti a Szüz lelki erősségét. Miután kemény harcban bevette Jeruzsálemet, Dávid bevehetetlen erőssé-

get épitett Sion hegyére, magas bástyatoronnyal, külsejét teleaggatva pajzsokkal, vértekkel, hogy elrettentsék az ellenséget. A Szentszüz az erős Asszony, ki megtörte Isten legnagyobb ellenségének, a Sátánnak erejét (Gen. 3:15).

Koronával ékesitett szárnyak — Ez Szüz Máriának, az Angyalok Királynéjának szimbóluma.

"M" betü kehely felett — Kegyelmek Anyja a litánia egyik megszólitása. Az áldozati kehely az Oltáriszentségre, minden kegyelmek főforrására utal. Az "M" betü Mária nevének kezdőbetüje. Ő általa kaptuk a kegyelem Urát. Általa nyerjük el a kegyelmeket is.

A FATIMAI SZÜZANYA BENTI SZOBRA

A szentély jobb oldaláról benyiló kis kórusnak az elektromos erővel működő, két játszóasztalos szép Baldwin orgonán kivül, van egy másik nagybecsü disze: a fatimai Szüzanya kisebb szobra. Ez a finom müvészi izléssel készült, meleg áhitatot sugárzó szobor a fatimai jelenésnek egy kevésbbé ismert vál-

zatát ábrázolja. A fatimai gyermekek, a látomás tanui ugyanis, kétféle alakban, jobban mondva, testtartásban látták a Szüzanyát megjelenni. Az egyik, az általánosabban ismert, ahol a Szentszüz hosszu, bokáig érő, hófehér ruhában áll a bokor felett, vállain hosszu fehér köpennyel, melynek szélét arannyal himzett minták diszitik. Kezei imára kulcsoltak és jobb karján fehér gyöngyház rózsafüzér csüng.

A másik változatban ugyanazt a fehérbe öltözött sudár alakot látjuk, vállán az arannyal himzett szélü köpennyel. Ám itt a karok kitártan hajolnak a gyermekek felé, hogy annál jobban látható legyen a keblen megjelenő, tövissel koszoruzott "fájdalmas sziv."

Ennek a hársfából faragott szobornak főleg az a körülmény kölcsönöz rendkivüli jelentőséget és értéket, hogy hosszu időn keresztül állott a Jelenés Kápolnájában, Fatimában, az ott megforduló sok millió zarándok áhitatos tisztelete által megszentelve.

Amikor 1964-ben a szabad világban

élő magyarok egy Magyarok Nagyasszonya szobrot ajándékoztak a fatimai kegyhelynek, a helyi püspök ugy határozott, hogy az uj szobor a Jelenések Kápolnájában fog állani. A régi szobrot a püspök a Youngstown-i csiksomlyói kegyhelynek ajándékozta. Igy került a fatimai szobor a Jelenések Kápolnájából, hol annyi áhitatnak, hitnek, megtérésnek, bünbánatnak és csodás gyógyulásoknak volt tanuja, Youngstownba, hogy emlékeztessen bennünket Fatima üzenetére és a végtelen Isten irgalmas jóságára.

A SZINES ABLAK-KÉP A KÁPOLNA HOMLOKZATÁN

A főoltárt diszitő ferences cimeren és a hajónak a szentéllyel sarkot képező, falain kiemelkedő, Szent Ferenc és Szent Antal szobrokon kivül, ferences motivumot fejez ki a főbejárat feletti szines ablak is. A kolostor eredetileg, a Szent Ferenc életében oly fontos szerepet játszó, Alverna hegyéről volt elnevezve, ahol a szeráfi Atya Krisztus szent sebhelyeit nyerte el élete végefelé.

Bár az uj kápolna a csiksomlyói Szüzanya, Szomoruak Vigasztalója hivatalos szentélyéve lett felavatva, uj hivatását is a szentferenci szellemben akarja betölteni. Ezt a gondolatot fejezi ki az ablak-kép.

Szüz Máriát, a Szomoruak Vigasztalóját látjuk amint irgalmas szivéből áradnak a vigasztalás és segitő készség áldott sugarai a rászorulók felé. A szomoruakat és szenvedőket egy részben mankójára, részben Szent Ferenc karjaira támaszkodó, szegény, tehetetlen bélpoklos személyesiti meg. Igy a kis kegykápolna már bejáratánál hirdeti a biztató üzenetet, hogy a kegyes Szüzanya jósága itt a szerafi Szent emberbaráti lelkületén keresztül jut el a vigasztalásra szorulókhoz.

A háttérben a hires porciunkulai kápolnát, a ferencrend szülőhelyét látjuk az assziszi erdő közepén.

A ablak-kép régi hasitott szines üvegdarabokból van mozaik szerint, összeállitva. A rajta keresztül törő, délutáni napsütés, arany dicsfény árjába boritja az egész kápolna belsejét.

A VASFÜGGÖNY KERESZTUT

A szabad világban élő katolikus magyarság áhitatos áldozatkészsége szabadtéri keresztutat állitott fel Fatimában azon a helyen, melyet a Szüzanya 1917-ki megjelenései megszenteltek. A fatimai magyar kálvária, mint egy égbenyuló, megrázó felkiáltójel, figyelmezteti a szabad világ népeit a rabságba döntött magyar nép győtrelmes szenvedéseire.

A fatimai kegyhelyen ez az egyedüli szabadtéri keresztut. Sokféle nyelvü és nemzetiségü zarándók járja ott azt a keresztutat. Amig végzik a magyar stációkat, lelki szemeik előtt felidézik, hogyan ujul meg Krisztus véres kinszenvedése a magyar és a Vasfüggöny mögött élő minden rab nép mérhetetlen gyötrelmeiben.

Amikor a fatimai Szüzanya szobra a youngstowni kegyhelyre került, felmerült a gondolat, hogy itt is fel kellene állitani a magyar kálváriát, hogy a Vasfüggöny mögött élő elnyomottak jajszavát kiáltsa bele a szabad világba.

A fatimai üzenet szerint, a béke és jobb világ feltétele a mult büneinek kiengesztelése. Ezért a Vasfüggöny Keresztut az engesztelés utja is. A bünbánó és engesztelő imahadjárat lesz az az ellenállhatatlan erő, amely le fogja dönteni a Vasfüggönyt és meghozza szenvedő testvéreink számára a szabadulást; az egész világ számára pedig, az irgalmas Krisztus békéjének győzelmét.

A Vasfüggöny Keresztut minden állomása Krisztus szenvedésének egy-egy mozzanatával vonja párhuzamba a rab népek gyötrelmes életét.

A bevezető képtábla

A gránitba vésett rajzban látjuk a kettéosztott világot. A jó és rossz ütközése Kaintol napjainkig végigvonul az emberiség életén, szétválasztva, táborokra osztva a világot.

Az egyik ilyen nagy választó a "vasfüggöny". Az azon tul élő embereket elválasztja a világ többi részétől. Mögötte dühöng a vad önkény, gyülölet és gonoszság. Üldözi, elnyomja, börtönbe veti a jókat. Olyan területe az a

földnek, ahonnan minden Istenben hivő, becsületes és igazságszerető ember menekülni szeretne.

Ez elevenedik meg a menekülni próbáló férfiban és kisleányban, amint a kegyetlen rabságbazáró szögesdrótkerités, a "vasfüggöny" előtt állanak. Nincs menekvés. Igy továbbra is áldozatai maradnak a gonoszság kényurainak és járniuk kell a keresztutat.

E kinos földi keresztut vállalását könnyebbé teszi a világ előtt álló örök példa: Krisztus, Isten Fiának megszentelt keresztje és önmaga feláldozása.

1. **"Az eliteltek stációja".** Jézust halálra itélik.

A készülő töviskoronán keresztül látjuk Krisztust. Fennséges nyugalommal hallgatja a halálos iteletet, mely után elindul győtrelmes utján.

A vasfüggöny mögött a társadalom minden rétegéből, sokakat itéltek ártatlanul börtönre és halálra. Élükön látjuk a meghurcolt magyar hercegprimást, Mindszenty József biborost.

2. **"Az elszakitottak stációja".** Jézus vállaira veszi a keresztet.

A kereszt Krisztus vállaira nehezedik. Őt az irántunk lángoló szeretet láncolta a kereszthez. A kép alsó részén látható ember kezeire a gyülölet és kegyetlenség rakta a rabság láncát és szakitotta el szeretteitől. Egy feléje nyuló kar — talán egy hozzátartozójáé, vagy barátjáé — utolsó bucsut int feléje. Hogyan szeretné még egyszer érinteni, átölelni őt, de a szögesdrót máris elválasztja kettőjüket.

3. **"Az elárultak és eladottak stációja".** Jézus először esik el.

Krisztus összeroskad a bün által vállaira helyezett, nehéz teher alatt. — A zsarnoki hatalom által kényszermunkára befogott elhurcoltakat képviseli a képen látható férfi, amint a vállán átvetett lánccal roskadozva vonszol egy sulyos kötömböt. Hányan roskadtak össze, lettek áldozatai a fogolytáborok embertelen bánásmódjának és hajszájának!

4. **"Az elnémitott Egyház stációja".** Jézus találkozik Anyjával.

Jézus vállán tartva a keresztet visszafordul, rátekint ott álló, összekulcsolt kezü, fájdalomtól összeszoritott szivü, siró Anyjára. Alul, a szögesdrót mögött egy templom ajtót látunk két keresztben rászögezett deszkapallóval. A bezárt templomok, megszentségtelenitett oltárok, elnémitott szószékek és harangok szomoru képe ez! A némán siró Anyaszentegyház!

5. **"A bátrak és gyávák stációja".** Simon segit Jézusnak a keresztet vinni.

A szögesdrótokon keresztül látunk egy derékig mezitelen férfit háttal állva, mai hosszunadrágban, amint felajánlja segitő szolgálatát a kereszt alatt roskadozó Krisztusnak. — Ezek a mai bátor Simonok, akik önmagukat veszélynek is kitéve, az üldözöttek mellé mernek állni, hogy könnyebbé tegyék számukra a rabság keresztjét.

6. **"A hontalanok stációja".** Veronika kendőjét nyujtja Jézusnak.

Fenn a jobb oldalon Veronika kendőjét látjuk, a vértől áztatott Krisztus arccal. — A gyermeket keblére szoritó, menekülő asszony fájdalommal és rémülettel teli tekintettel néz vissza az elhagyott otthonra. Megkinzott, eltaposott, meggyalázott szülő hazájának szomoru emlékképe ugy nyomódik lelkébe, mint Jézus véres arca Veronika kendőjére.

7. **"A megkinzottak stációja".** Jézus másodszor esik el a kereszt alatt.

Az előzetes kinzások miatt legyengülve, Krisztus elesik a kereszt alatt. — A börtönrács mögött térdre roskadt, meggyötört rab emlékeztet azokra, akiket embertelen kinzásokkal kényszeritettek vallomásra. Hányan belehaltak a korbácsütésekbe! S hányan hordozzák nyomait egész életükre tönkretett testükben.

8. **"A bánkodók stációja".** Jézus vigasztalja a jeruzsálemi asszonyokat.

Mily megértően és megbocsájtóan néz a szelid Jézus azokra, akik a megpróbáltatások idején gyengék voltak és megtagadták Őt, megtagadták hitüket, elveiket, nemzetüket, multjukat, barátaikat. — Mi sem itélünk el senkit, mert talán a mi mulasztásaink is okai voltak népünk fájdalmas sorsának. "Magatokon s fiaitokon sirjatok . . .", mondotta az Ur.

9. **"A kétségbeesettek stációja".** Krisztus harmadszor elesik.

Bár ereje fogytán, már harmadszor a földre esik a megkinzott Krisztus, ám ujra feláll és tovább járja gyötrelmes utját a végső állomás felé. — Sajnos, sokan az üldözöttek közül, nem birták végigjárni keserves kálváriájukat. Emberi gyöngeségük számára tulsok volt a szenvedés s kétségbeesésükben, önmaguk elemésztésében probálták megtalálni a menekülés utját.

10. **"A megszégyenültek stációja".** Jézust megfosztják ruháitól.

A ruháitól megfosztott Krisztus részvéttel néz a szégyen fájdalmában vonagló testü nőre, aki azokat képviseli, akiket a hatalom erőszakával testilelki tisztaságukban meggyaláztak és a szent anyaság gyümölcseitől megfosztottak.

11. **"A halálfélelem stációja".** Jézust keresztre feszitik.

A kivégzés előtt álló, halálfélelemmel küzdő rab gyötrelmében és magárahagyatottságában megujul Krisztus elhagyatottsága a megfeszités alatt. Nincs, aki vigasztalja; nincs, aki halálverejtékét letörölje.

12. **"A bün és bünhődés stációja".** Jézus meghal a kereszten.

Függ már Jézus, az emberiség büneinek áldozata! — Ugyanigy áldozata a tüzvonalban elesett katona a népek gőgjének, gyülölködésének és összeférhetetlenségének. Meghalt, hogy mi békésebb napokat élhessünk.

13. **"Az édesanyák stációja".** Jézust Anyja ölébe teszik.

Krisztus testét leveszik a keresztről. Szüz Anyja fájó szivvel tartja megölt Fiát ölében. Hány hős édesanya életében ujul meg a piéta jelenete, akiktől elrabolta gyermekeiket az erőszak uralma!

14. **"A feltámadást várók stációja".** Jézust eltemetik.

Jézus a sirban nyugszik, várva a feltámadás reggelét. — Nemzeti létükért, fennmaradásukért küzdő őseink harcaitól a mai pusztító világháborukig, sok magyar lett áldozata küzdelmes történelmünknek. A kopjafák és sirkeresztek tövében nyugvó poraik Krisztusban várják a boldog feltámadást.

A befejező képtábla

A dicsőségesen feltámadt Krisztus képe a remény öröm-dalával fejezi be a kereszt utját. Ő továbbra is közöttünk él az áldott kenyér és bor szinében. Ez a hit a bizakodás és remény szivárványát vonja a vasfüggöny fölé is. Aki az Ő Testét eszi és az Ő Vérét issza, an-

nak erős életet ad itt, és örök életet a siralom völgyén tul.

Ezzel a biztató üzenettel bucsuzkodunk a Vasfüggöny Keresztuttól.

A SZABADTÉRI FATIMAI SZOBOR

A kegyhelyen a fatimai Szüzanyának egy másik szobrát is tiszteljük. Ez egy fenyőktől koszoruzott kis tisztáson, fehér téglából épitett, boltives emelvényen áll. A hófehér szobor ugy emelkedik ki az üde zöld háttérből, mint egy mennyei látomás.

Ez a márvány szobor is a hires portugáliai kegyhelyről, Fatimából került a youngstowni kolostor parkjába. A Leiria-i püspök, John Pereira Venancio ajándékozta a youngstowni kegyhelynek. 1964, május 13-án, az első fatimai jelenés évfordulóján áldotta meg a püspök a Jelenések Kápolnájában, azon a szent helyen, melyet az áldott mennyei Anya lábai érintettek. Ugyanezen év szeptemberében, a püspök Youngstownba jött, hogy a fatimai szobor és szabadtéri szentély ünnepélyes felavatását is személyesen végezze. A fatimai

Szt. István szobra.

szentély jelentőségét és küldetését maga a jólelkü püspök fejtegette az ünnepség alkalmával elmondott szép beszédjében:

"Szeretném kihangsullyozni, hogy ez a szobor több mint egy fatimai emlék. A szobornak itt nagy hivatása lesz. Emlékeztetnie kell a fatimai üzenetre mindazokat, akik erre a szép és nagyjelentőségü helyre fognak jönni. Most, amikor ünnepélyesen felavatom és leleplezem ezt a kis kegyhelyet, szeretném kifejezésre juttatni forró óhajomat és vágyamat: bárcsak fogadná szivébe Youngstown városának és környékének minden lakója, akár idősebb, akár fiatal, különösen pedig ti, kedves magyar testvéreim, a fatimai Szent Szüz üzenetét és kérését, s tenné mindenki magáévá. Nem elég csak megcsodálni a szobrot, vagy arról beszélni, hogy mit tett és mit mondott. Elsősorban teljesiteni kell kérését. A Szüzanya iránti gyermeki engedelmesség az igazi Máriatisztelet. S meg vagyok arról győződve, hogy a fatimai Szüzanya kérésének teljesitése által meg fogjuk változtatni a mai világ szomoru arcát.

Biztosan emlékeztek, testvéreim, az Evangéliumban olvasható kánai csodára. Ott a szolgák engedelmessége eszközölte ki az Ur Jézus első csodáját. Krisztus a vizet borrá változtatta. Maga a Szüzanya kérte a szolgákat, hogy tegyenek meg mindent, amit isteni Fia kérni fog. Ahogy az Ur meghagyta: töltsék meg a korsókat vizzel. A szolgák tulajdonképpen Máriának is engedelmeskedtek.

Fatima ugyanaz a mi időnkben, ami Kána volt Krisztus idejében. A Szüzanya valóban nem kér semmi ujat Fatimában, csak annyit, hogy engedelmeskedjenek isteni Fiának, hallgassanak az Evangélium szavára és az Egyházra, a köztünk élő és tanitó Krisztusra.

Ebben található a fatimai üzenet legmélyebb jelentősége. Ami ezen felül van, az nem más, mint gyakorlati utasitás. Igy akar bennünket égi Anyánk Fiához vezetni, s akarja üdvösségünket biztositani. Hiszen Krisztuson kivül nincs üdvösség.

Bizonnyal ismeritek a fatimai Szüzanya hozzánk intézett kéréseit. Első sorban, hogy végezzük el mindennap a rózsafüzért, hogy teljesitsük állapotbeli, hivatásbeli kötelességünket, hogy elkövetett büneinkért nyujtsunk elégtételt. Ehhez jön a Szüzanya Szeplőtelen Szivének tisztelete, mely különösen abban nyilvánuljon meg, hogy végezzük az első szombati szentgyónást és szentáldozást és szenteljük magunkat ugyanazon Szeplőtelen Szivnek.

Ilymódon fogjuk életünket és mások életét Istennek tetszővé átalakitani. Saját életünk megváltozása és megujulása képes lesz a társadalom és a nemzetek életét is megujitani. Csak igy jöhet létre az Egyház és az egész világ megujhodása, amiről a pápák az utolsó száz esztendőben annyit beszélnek. Ezt a megujhodást akarta a pápa az egyetemes zsinat összehivásával elérni. Ugyanezt a megujhodást akarja elérni mostani Szentatyánk is, minden szavával és tettével.

Ezt akartam én is hangsulyozni szavaimmal, amikor kijelentettem, hogy a

fatimai üzenet képes lesz megváltoztatni a világ arcát, ha nyilt szivvel azt magunkba fogadjuk és megvolósitjuk."

Ez a szobor a fatimai jelenés ismertebb változatát képviseli: a Szüzet bokáig hullámosan leomló, hófehér ruhában látjuk, melyet lelógó aranyzsinor füz össze a nyaknál. Mellén és a köpeny szegélyén arany csillag ragyog és összekulcsolt kezeiből hosszu, fehér olvasó függ alá.

A kis szentély előtt gránit oltár áll lépcsös alapzaton, szabadtéri szertartások végzésére. A szoborhoz vezető uton, télen-nyáron lehet látni zarándokokkal teli autókat, akik bizalommal hozzák bajaikat és panaszaikat a kegyes Szüzanyához.

SZENT ISTVÁN SZABADTÉRI SZOBRA

Országalapitó első szent királyunk szobra eredetileg, az 1939-es világkiállitáson a magyar csarnokot diszitette, New Yorkban. A II. világháboru alatt a szövetségi kormányzat lefoglalta. A háboru után az Egyesült Államok kormánya hajlandó volt visszaszolgáltatni

a szobrot Magyarországnak. De az uj baloldali uralom nem kivánta a szobrot átvenni, mivel az az ezeréves keresztény magyar multra emlékeztetett.

Később Szobonya László vásárolta meg Szent István szobrát egy árverésen és New York városnak ajándékozta azzal a kikötéssel, hogy megfelelő helyen nyer majd végső elhelyezést. Azonban főleg politikai okok miatt, erre nem került sor. Végül is Szobonya László ugy határozott, hogy Szent István szobrának legmegfelelőbb helye az erdélyi ferences atyák youngstown-i kolostorának parkjában lesz. Igy került a szobor a kegyhely parkjába. Itt, ahol a szentistváni gondolathoz hü magyarok gyakran találkoznak, a nagy király szobra mindenkor a tiszteletnek középpontjában fog állani.

Az ünnepélyes felavatásra 1960, november 6-án került sor. Azóta itt hirdeti az ezeresztendős Magyarország jogát az igazsághoz és szabad élethez.

A szobor még befejezettlen talpazatára majd a következő szöveget fogják felvésni: "SZENT ISTVÁN Ma-

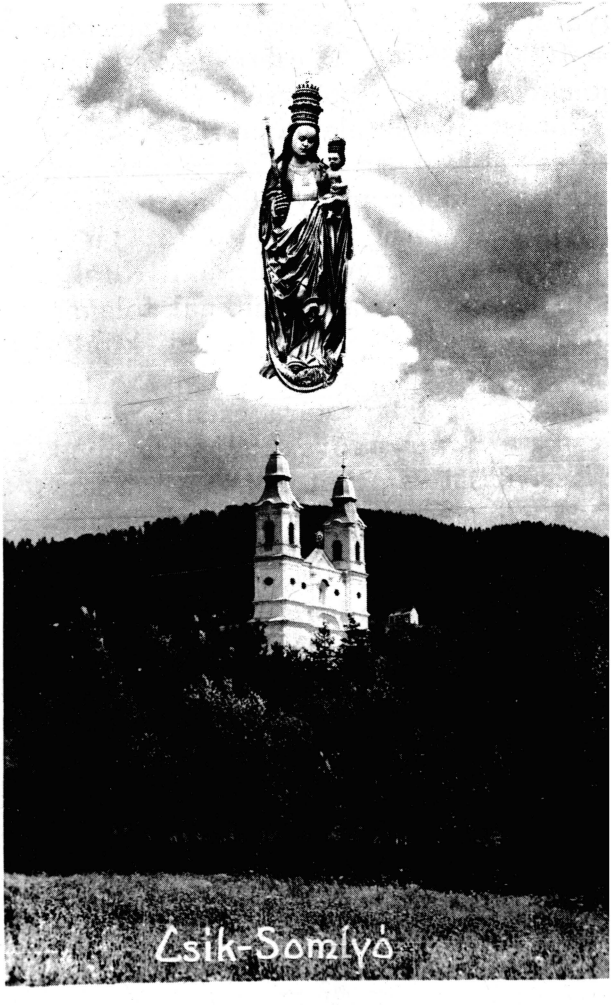
Csík-Somlyó

gyarország első királya és alostola — 1000-1038 —. Az ezeréves Magyarhonnak, a kereszténység és Európa védőbástyájának alapitója, törvényadója és atyja. Az első szenttéavatott király, Boldogasszony odaadó hive, ki a világ legősibb Máriás Országát a magyarét, a Szent Szüznek, Királynőnknek és Védasszonyunknak fölajánlotta. — "Hol vagy István király? Téged magyar kiván."

A szobor talapzatára ezenkivül felvésik a magyarországi vármegyék cimerpajzsát és nevét. A szobrot a környékbeli magyar hazafias egyletek jelentősebb alkalmakkor, meg szokták koszoruzni.

A Szüzanya tisztelete

A II. VATIKÁNI ZSINAT SZELLEMÉBEN

Az Isten Anyjának tisztelete körül, az utóbbi időkben, bizonyos kétes felfogások kezdtek terjedni. A második vatikáni egyetemes zsinatnak köszönhetjük, hogy határozott irányelveivel és biztos utmutatásaival eloszlatta a zavaros látás ködét és a Szüzanyának az üdvösség történetében játszott fontos szerepe uj megvilágitásával, jelentős lendületet adott a Mária-kultusznak.

1. A legfőbb irányelv, hogy a Mária-tiszteletet a **hit szolid tanitására épitsük** (1) Minden könnyü hiszékenység-

(1) Az Egyházról szóló zsinati konstitució, 67. sz.

ből táplálkozó tulzást el kell kerülni. Ugyanakkor kisebbiteni sem szabad a Szüzanya jelentőségét vallási életünkben. (2)

A hit tanitását Máriára vonatkozólag, a következő mondatba süriti össze a zsinat okmánya: "A szent Egyház különleges szeretettel tiszteli a Szüz Máriát, Isten Anyját, **aki elválaszthatatlan kötelékkel van egybefüzve isteni Fia megváltói müvével.** Benne az Egyház az **üdvösség legkiválóbb gyümölcsét magasztalja és csodálja,** és örömmel szemléli benne, mint **tökéletes mintaképben** azt, amivé önmaga is óhajt, és remél lenni." (3)

A Szüzanya méltósága, tehát a megváltásban vitt szerepéből forrásozik. Elválaszthatatlan isteni Fia megváltói müvétől. Elsősorban a Megváltó életében töltött be fontos hivatalokat. Az istenanyai méltóságra kiválasztva, tiszta, szent testéből életet adott az Üdvözitőnek s ezzel mintegy lehetővé tette

(2) U.o.

(3) A Liturgiáról szóló zsinati konstitució, 103. sz.

számára megváltói küldetésének betöltését. (4)

Azonban Máriának kapcsolata a Megváltóval nem merült ki anyaságában. Amikor beleegyezését adta az angyal által eléjetárt isteni tervbe, mintegy magáévá tette azt, önmagát mint "az Ur szolgáló leánya" (Lk. 1:38), teljesen Isten megváltói akaratának szolgálatára szentelve. Mindig szent Fiának alárendelve, de Vele együtt dolgozott az üdvösség misztériumában. (5) Ő volt "az asszony", akit már a bünbeesés után a megigért Megváltó mellé rendelt az Isten, hogy a "kigyó" elleni küzdelmében és győzelmében részt vegyen. (6) A szüzi fogantatás első pillanatától a kálvária áldozatáig, mindig a legbennsőbb egységben dolgozott szent Fiával. (7)

Mivel Krisztus megváltói müve folytatódik Titokzatos Testében, a Szüzanyának fontos helye és szerepe van az

(4) Az Egyházról szóló konstitució. 53. sz.
(5) U.o., 56. sz.
(6) U.o., 55. sz.
(7) U.o., 57. sz.

Egyház életében is. (8) Mint a Megváltó Anyja, ő a megváltottaknak is lelki anyja, mivel lelki ujászületésükben közremüködött. (9)

De mint Ádám leánya, ő is megváltásra szorult s igy tagja, gyermeke az Egyháznak és a megváltottaknak testvére. Ám benne a megváltás kegyelme már fogantatásának első pillanatában elvégezte megszentelő munkáját (Szeplőtelen Fogantatás). Igy ő a megváltottak elsőszülöttje, és egyben legszebb s legtökéletesebb mintaképe, akit utánozniok kell. (10) Sőt, Máriában az üdvösség már elérte a végső megdicsőülés fokát is. A választottak hervadhatatlan koronáját, mely számunkra még csak hivő reményünk tárgya, ő testilelki mennybevitelével, már elnyerte. De mivel az ő mennyei felmagasztaltatásában annak a keresztény életnek beteljesülését látjuk, amely mindannyiunkra vár, ezért ő a földi zarándoklását

(8) U.o., 63. sz.
(9) U.o., 53. sz.
(10) U.o., 68. sz.

végző Egyháznak vigasza és biztató reménysugara. (11)

2. A második irányelv a helyes Mária-tiszteletben, hogy Krisztusra kell irányulnia. A Szüzanya iránti szeretetnek és tiszteletnek a végső célja, hogy közelebb vigyen bennünket szent Fiához. Ő aki önmagát teljesen a Megváltó szolgálatára szentelte, a neki adott tisztelettel is Őt akarja szolgálni: hogy Őt jobban megismerjük, dicsőítsük és törvényeinek hüségesebb betartásával, szolgáljuk. (12)

A liturgiának központja Krisztus: Krisztus élete tagjaiban. Általa, Vele és Benne imádjuk és dicsőítjük az Atyát. Hogy a Krisztus-központiság biztositva legyen Mária-tiszteletünkben, a zsinat sürgeti, hogy amennyire lehet, liturgikus legyen. (13) Vagyis nyerjen kifejezést a szent liturgia keretein belül. Ezért a Szüzanya tiszteletére bemutatott szentmiseáldozat első helyet

(11) U.o.
(12) U.o., 66. sz.
(13) U.o., 67. sz.

foglaljon el Mária-kultuszunkban. Itt ugyanis, Krisztus a központ és a Szüzanya felmagasztalt méltóságán is az Ő dicsősége verődik vissza.

Továbbá, Mária-tiszteletünk kövesse szorosan az egyházi év liturgikus ciklusait. A liturgikus év folyamán ugyanis a Megváltó életének kimagasló eseményei ujulnak meg, melyek a Szüz szerepét megfelelő távlatban állitják elénk. Igy könnyebb elkerülni az esetleges tulzást, vagy torzitást.

3. Végül a zsinat figyelmeztet, hogy a valódi Mária-tisztelet nem merülhet ki meddő és futó érzelgősségben, hanem oda kell irányulnia, hogy a Szüzanya erényeit követve, mélyitse hitéletünket és előmozditsa megszentelődésünket. (14)

MÁRIA IMÁK ÉS ÁJTATOSSÁGOK

Bár az egyetemes zsinat sürgeti, hogy Mária-tiszteletünk szorosan kapcsolód-

(14) U.o.

jék a liturgiába (1), ugyanakkor kihangsulyozza, hogy az Egyház előszeretettel felkarolja az áhitatnak olyan formáit is, amelyek nem szigoruan liturgikusok. (2) A liturgiáról szóló zsinati konstitució ezeket **népies ájtatosságoknak** nevezi. (3) Ahogyan a keresztény lelki élet nem merül ki teljesen a liturgiában, éppenugy a Mária-tiszteletet sem lehet a liturgiára korlátozni. (4)

Ha a népies Mária-ájtatosságok minden tekintetben összhangban vannak az Egyház törvényeinek és határozatainak szellemével, minden igyekezettel fenn kell tartani és ápolni kell azokat. (5)

A népies Mária-ájtatosságokat három csoportba oszthatjuk.

Első helyen vannak azok, amelyeket az egyházi hatóságok, bizonyos alkal-

(1) Az Egyházról szóló zsinati konstitució. 67. sz.
(2) U.o., 67. sz.
(3) A Liturgiáról szóló zsinati konstitució. 13. sz.
(4) U.o., 12. sz.
(5) Az Egyházról szóló zsinati konstitucio. 67. sz.

makra elrendelnek. Ide tartoznak az időszaki Mária-antifónák, amelyeket a zsolozsma végén végez a papság. Továbbá a lorettói litánia, melyet nyilvános ájtatosságokon imádkozunk. Ide sorozhatjuk a rózsafüzért is, melyet pápai körlevelek többszörösen jóváhagytak, melegen ajánlanak és amelynek végzését bizonyos alkalmakkor (október folyamán) az egyházi hatóságok el is rendelik. (6)

A második csoporthoz tartoznak a százados hagyományok által megszentelt Mária-imák, mint az "Oltalmad alá futunk", "Emlékezzél meg, ó legkegyesebb Szüzanya", "Egészen szép vagy, Mária", és különböző felajánlási imák.

Végül külön említésre méltatja a zsinat az egyes helyeken kialakult ájtatosságokat, mint kegyhelyeken végzett hagyományos bucsus imák, körmenetek és énekek. (7)

---

(6) A Liturgiáról szóló zsinati konstitució. 13. sz.

(7) U.o.

Ezek közül a csiksomlyói kegyhely vezérkönyvében elsősorban, az elmélkedő olvasó imáit, a fatimai Szüzanyához intézett felajánlást és a pünkösdi bucsu hagyományos, ősi énekeit hozzuk.

A SZENTOLVASÓ

AZ ÖRVENDETES OLVASÓ TITKAI

1. Jézus fogantatása a Szentlélektől

Megfontolás: "Elküldte Isten Gábor angyalt Galilea Názárét nevü városába egy szüzhöz. — Az angyal bement hozzá és igy köszöntötte: 'Üdvözlégy, kegyelemmel teljes! Az Ur van veled. Áldottabb vagy te minden asszonynál! — **Méhedben fogansz és fiat szülsz.** Jézusnak fogod hivni!' — Mária erre igy szólt: 'Az Ur szolgáló leánya vagyok: történjék velem szavaid szerint'." (Lk. 1:26:38) — Mária Isten anyja lesz. Milyen magasztaló szavakkal szól hozzá az angyal, s ő milyen alázatosan felel. Csak az Ur szolgálójának nevezi magát.

Alkalmazás: Utánozzuk a Szüzanya alázatosságát. Fojtsuk el magunkban a

dölyföt. Senkit se nézzünk le. Senkinél se tartsunk többre magunkat, szolgáljuk Krisztust embertársainkban.

V. Az Ur angyala köszönté a boldogságos Szüz Máriát.

F. És méhébe fogadá Szentlélektől szent Fiát.

V. Istennek szent Anyja.

F. Könyörögj érettünk. (Üdvözlégy Mária . . .)

2. *Erzsébet meglátogatása*

Megfontolás: "Mária utrakelt és a hegyek közé, Juda egyik városába sietett. **Zakariás házába érkezve köszöntötte Erzsébetet.** — Erzsébetet eltöltötte a Szentlélek. Hangos szóval kiáltott: 'Áldottabb vagy te minden asszonynál és áldott a te méhednek gyümölcse. — Boldog vagy, mert hitted, hogy beteljesedik mindaz, amit az Ur mondott neked.' Erre Mária igy szólt: 'Magasztalja lelkem az Urat és ujjongjon szivem üdvözitő Istenemben'." (Lk. 1:39-48). — Mária mihelyt értesül az angyaltól, hogy idős rokona is áldott állapotban

van, siet hozzá, hogy felajánlja segitő szolgálatát.

Alkalmazás: Tanuljuk meg tőle, hogyan kell a szeretetet és szolgálatkészséget mások iránt gyakorolni. Krisztust vigyük; Krisztus meleg lelkületével közeledjünk embertársainkhoz.

V. "Boldog a méh, mely téged hordozott."

F. "Boldogabb, aki hallgatja és megőrzi Isten igéjét." (Lk. 11:27-28)

V. Irgalmas Szüz.

F. Könyörögj érettünk. (Üdvözlégy Mária . . .)

3. Jézus születése

Megfontolás: "József Dávid házából és nemzetségéből származott. Elment tehát Galilea Názáret nevü városából Dávid városába, a judeai Bethlehembe, hogy feljegyeztesse magát Máriával, feleségével együtt, aki áldott állapotban volt. Miközben ott tartózkodtak, elérkezett Mária szülésének napja. **Megszülte elsőszülött fiát,** pólyába takarta és jászolba fektette, mert nem kaptak

helyet a szálláson." (Lk. 2:4-7). — Az Ige, aki az Atyától öröktől fogva lett, a Mindenség Ura, szegénységben születik. A sötét barlang nyirkos sziklafala, hideg padlója; a durva jászol a szurós szalmával; a vékony kis pólya: — minden olyan szegényes, olyan egyszerü! Első imádói a szegény pásztorok.

Alkalmazás: Megtanuljuk az értünk szegénységben született Urtól, hogy az igazi békét és örömöt nem gazdagság, hanem a sziv egyszerüsége biztositja. Ezért szivünket sohase kössük földi javakhoz. Isten legyen legfőbb kincsünk, gazdagságunk.

V. "És az Ige testté lett."

F. "És közöttünk lakott." (Jn. 1:14)

V. Csodálatos anya.

F. Könyörögj érettünk. (Üdvözlégy Mária . . .)

4. Jézus bemutatása

Megfontolás: "Amikor elteltek a mózesi törvényben megszabott tisztulás napjai, **Jeruzsálembe vitték, hogy bemutassák az Urnak.** Igy parancsolja ugyanis az Ur törvénye. — Mikor a

gyermek Jézust bevitték szülei . . . (Simon) . . . karjaiba vette és e szavakkal áldotta Istent: 'Bocsásd el most szolgádat, Uram, szavaid szerint békességben, hiszen már látták szemeim az üdvösséget.' — Igy szólt anyjához, Máriához: 'Soknak romlására és föltámadására lesz ő Izraelben: jel, amelynek ellenszegülnek — s a te lelkedet is tör járja át'." (Lk. 2:22-35). — A legtisztább Szüz aláveti magát a törvény által előirt tisztulási szertartásnak. A törvényben Isten akaratát ismeri fel és engedelmeskedik.

Alkalmazás: Törvény nélkül nincs rend; rend nélkül nincs békés emberi élet. Ezért a törvénynek még áldozat árán is engedelmeskedni kell. Az áldozat a Szüzanya életéből sem fog hiányozni. De ő szent Fiával együtt, vállalja a küzdelmet.

V. "Nem azért szálltam le a mennyből, hogy a magam akaratát cselekedjem."

F. "Hanem annak akaratát, aki küldött engem." (Jn. 6:38)

V. Igazság tükre.

F. Könyörögj érettünk. (Üdvözlégy Mária . . .)

5. Jézus megtalálása a templomban

Megfontolás: "Amikor Jézus tizenkét esztendős lett, fölmentek Jeruzsálembe az ünnepi szokás szerint. Az ünnepnap elmultával hazafelé indultak. A gyermek Jézus azonban Jeruzsálemben maradt, a nélkül hogy szülei észrevették volna. — **Három nap mulva ráakadtak a templomban.** Ott ült a tanitók közt, hallgatta és kérdezte őket. — Anyja igy szólt hozzá: 'Fiam, miért tetted ezt velünk? Látod, atyád és én bánkódva kerestünk.' 'Miért kerestetek?' — kérdezte. 'Nem tudtátok, hogy Atyám házában kell lennem?' " (Lk. 2:42-49). — Jézus Anyjának sok bánkódást okozott, hogy napokig kellett keresnie elveszett Fiát. De amikor megtalálta Őt a tudósok társaságában a templomban, öröm töltötte el anyai szivét, hogy Fia már ilyen fiatalon olyan komolyan vette küldetését.

Alkalmazás: Meg kell értenünk, hogy Isten mindenkire külön hivatást biz az életben. Legfontosabb törekvésünk az legyen, hogy ezt felismerjük és hogy minél hüségesebben betöltsük. Alapos felkészültséggel kell tehát beállanunk az életbe, hogy az Ur akaratát és ügyét minél eredményesebben szolgálhassuk.

V. "Akkor hazatért velük Názáretbe."

F. "És engedelmeskedett nekik." (Lk. 2:51).

V. Szeretetreméltó Anya.

F. Könyörögj érettünk. (Üdvözlégy Mária . . .)

A FÁJDALMAS OLVASÓ TITKAI

1. Jézus vért izzad

Megfontolás: "Ezután kiment és szokása szerint az Olajfák hegyére tartott. — És térdreborulva igy imádkozott: 'Atyám, ha lehetséges, vedd el tőlem ezt a kelyhet, de ne az én akaratom teljesedjék, hanem a tiéd.' — Majd halálfélelem vett erőt rajta és még állhatatosabban imádkozott. **Verejtéke,**

mint megannyi vércsepp hullott a földre." (Lk. 22:39-44). — A közelgő kinzásokra gondolva, az Ur szivét összeszoritja a félelem, testét elboritja a véres verejték. De nem annyira a szenvedés gondolata váltja ki benne az iszonyatot, mint inkább a szeme előtt elvonuló sok bün rémképe, amelyek miatt szenvednie kell.

Alkalmazás: Büneink legyenek állandóan szemunk előtt, hogy kiváltsák lelkünkből az igaz bánatot. De töredelmünknek ne annyira a büntetés félelme, mint inkább a megbántott Isten iránti szeretet legyen mozgatója.

V. "Forditsad el orcádat vétkeimtől."

F. "Töröld el minden gonoszságomat." (Zsol. 50:11).

V. Bünösök menedéke.

F. Könyörögj érettünk. (Üdvözlégy Mária . . .)

2. *Jézust megostorozzák*

Megfontolás: "Pilátus ismét kiment a zsidókhoz és kijelentette: 'Én semmi

vétket sem találok benne. Az a szokás nálatok, hogy husvétkor szabadon engedjek valakit, akarjátok-e, hogy elbocsássam a zsidók királyát?' De azok újra kiáltozni kezdtek: 'Ne ezt, hanem Barabást!' Barabás rabló volt. — Erre Pilátus lefogatta és **megostoroztatta Jézust.**" (Jn. 18:38-40; 19:1). — Az isteni áldozatot a gonosztevők oszlopához kötik. Tiszta, szent testére az ostorok és vesszők csapásai zuhognak. Az elpuhult, fegyelmezetlen test büneiért kellett neki ezt a gyalázatot elszenvednie.

Alkalmazás: Vezeklésre, önmegtagadásra van szükség, hogy mindezért elégtételt adhassunk. Az érzékiséget csak imával és böjttel lehet megfékezni.

V. "A mi büneinkért törték össze."

F. "A mi békességünkért van rajta a fenyiték." (Iz. 53:5).

V. Tisztaságos Anya.

F. Könyörögj érettünk. (Üdvözlégy Mária . . .)

3. Jézust tövissel koronázzák

Megfontolás: "Ezután a helytartó katonái bevitték Jézust a helytartóságra és köréje gyüjtötték az egész csapatot. Levetköztették és biborszinü köpenyt vetettek rá. **Majd tövisből koronát fontak,** fejére tették és nádszálat adtak jobb kezébe. Aztán térdethajtva előtte igy gunyolták: 'Üdvözlégy, zsidók királya!' " (Mat. 27:27-29). — Jézus fejére a guny tövis koronáját teszi a gonoszság. Csufolják, káromolják, megalázzák.

Alkalmazás: Valahányszor a bün utjára tévedek, megalázom, meggyalázom önmagamban az istenfiui méltóságot. Kerüljem a bünt; szenvedjek Krisztussal s enyém lesz az örök élet koronája.

V. "Menjünk ki tehát hozzá a táboron kivül."

F. "És hordozzuk gyalázatát." (Zsid. 13:13).

V. Vértanuk királynéja.

F. Könyörögj érettünk. (Üdvözlégy Mária . . .)

4. Jézus a keresztet hordozza

Megfontolás: "Ő keresztjét hordozva kiment az ugynevezett Koponyahelyre, melynek héber neve Golgota." (Jn. 19:17). — "Miközben elvezették, megállitottak egy bizonyos cirenei Simont, aki a mezőről jött, és rátették a keresztet, hogy vigye Jézus után." (Lk. 23:26). — A hóhérok elővonszolják a nehéz keresztet s kiméletlen dühhel ráejtik az Ur felsebzett vállára. Elindul a szomoru menet. De Ő szivesen hordozza a keresztet, hogy levehesse rólunk büneink terhét.

Alkalmazás: Csak ugy lehetek Krisztus igazi követője, ha hajlandó vagyok hordozni a mindennapi élet keresztjeit: "Aki utánam akar jönni... vegye fel keresztjét mindennap és kövessen engem." (Lk. 9:23-24).

V. "Az Ur Őreá helyezte mindnyájunk gonoszságát."

F. "Feláldozta magát, mert Ő maga akarta." (Iz. 53:6-7).

V. Szomoruak vigasztalója.

F. Könyörögj érettünk. (Üdvözlégy Mária...)

5. Jézust a keresztre feszitik

Megfontolás: "Mikor arra a helyre értek, amelynek Koponyahely a neve, **keresztre feszitették.**" (Lk. 23:33). — "Jézus keresztje mellett ott állt anyja, anyjának nővére, Mária... és Mária Magdolna. — Igy szólt anyjához: 'Asszony, nézd, ő a te fiad!' Aztán a tanitványhoz fordult: 'Nézd, ő a te anyád!' Attól az órától fogva házába fogadta őt a tanitvány." (Jn. 19:25-27). — Krisztus nagy áldozatának fő gyümölcse, hogy Isten fiaivá lettünk és igy Krisztus testvéreivé. Ezért az Ő édesanyja a mi lelki anyánk.

Alkalmazás: Aki szereti az Isten Fiát, annak szeretnie kell a Fiu Anyját is. "Aki teljesiti mennyei Atyám akaratát, az mind testvérem, nővérem és anyám." (Mt. 12:50).

V. "Krisztussal keresztre vagyok feszitve."

F. "Aki szeretett engem és önmagát adta értem." (Gal. 2:19-20).

V. Üdvözitönknek anyja.

F. Könyörögj érettünk. (Üdvözlégy Mária...)

1. Jézus feltámad halottaiból

Megfontolás: "A hét első napjára virradóra, elment Mária Magdolna és a másik Mária, hogy megnézzék a sirt. Akkor nagy földindulás támadt. Az Ur angyala leszállt az égből, odament, elhengeritette a követ és ráült. — Igy szólt az asszonyokhoz: 'Ne féljetek! Tudom, Jézust keresitek, akit keresztre feszitettek. Nincs itt. **Föltámadt,** amint megmondta'." (Mt. 28:1-6). — Krisztus feltámadása meghozta számunkra az uj, kegyelmi életet. — "Nem tudjátok, hogy mindnyájan, akik megkeresztelkedtünk Jézus Krisztusra, halálára keresztelkedtünk meg? A keresztség által ugyanis vele együtt a halálba temetkeztünk, hogy amint Krisztus az Atya dicsősége által föltámadt halottaiból, ugy mi is uj életet éljünk." (Rom. 6:3-4).

Alkalmazás: A régi embernek, tehát meg kell hallnia bennünk. Uj kovásszá kell lennünk. (I Kor. 5:7).

V. "Az Ur valóban föltámadt."

F. "És megjelent Simonnak." (Lk. 24:34).

V. Örülj és örvendezz Szüz Mária, alleluja!

F. Mert valóban föltámadt az Ur, alleluja! (Üdvözlégy Mária . . .)

2. *Jézus fölmegy a mennybe*

Megfontolás: "Ezután kivezette őket Betánia közelébe és kezét fölemelve megáldotta őket." (Lk. 24:5). — "Ezek után szemük láttára **fölemelkedett és felhő takarta el őt szemük elől.** Miközben merően nézték, miként száll az égbe, egyszerre csak két fehérruhás férfi termett mellettük. 'Galileai férfiak, szólitották meg őket, mit álltok itt égreemelt szemekkel? Ez a Jézus . . . ugy jön el ismét, ahogy szemetek láttára mennybeszállt'." (Ap. csel. 1:9-11). — A tanitványok vágyakozva néztek az égbeemelkedő Mester után. Hogyan szerettek volna ők is Vele menni: itt hagyni a siralom völgyét! Ám számukra még nem jött el az idő. Nagy munka várt reájuk: meg kellett tériteniök az egész

világot. Csak azután nyerhették el az örök koronát.

Alkalmazás: Ránk is nagy munka vár. Mindannyian Krisztus apostolainak kell lennünk. Meg kell nyernünk a világot Krisztusnak. De amig az apostoli munkát végezzük itt lent a földön, szivünkkel az égben éljünk, mert Krisztus a kincsünk s ahol kincsünk, ott van szivünk. (Mt. 6:21). "Ha tehát Krisztussal föltámadtatok, keressétek, ami odafönn van, ahol Krisztus ül az Isten jobbján." (Kol. 3:1-2).

V. "Nagy örömmel visszatértek Jeruzsálembe."

F. "Állandóan ott voltak a templomban." (Lk. 24:52-53).

V. Mennyországnak ajtaja.

F. Könyörögj érettünk. (Üdvözlégy Mária . . .)

3. Jézus elküldi a Szentlelket

Megfontolás: "Mikor elérkezett pünkösd napja, mindnyájan együtt voltak ugyanazon a helyen. Hirtelen, mintha csak heves szélvész közeledett volna, zaj támadt az égből és egészen betöl-

tötte a házat, ahol összegyültek. Majd pedig szétoszló, tüzes nyelvek lobbantak föl előttük és leereszkedtek mindegyikükre. **Valamennyien elteltek Szentlélekkel** és különféle nyelveken kezdtek beszélni." (Ap. csel. 2:1-4). — Ahogyan a Boldogságos Istenanya a Szentlélek által foganta méhébe a Élet Urát, ugy bennünk is a Szentlélek ereje fogja fenntartani és fejleszteni a kegyelem által belénk öntött uj életet.

Alkalmazás: "Ti a lélek szerint éltek, ha valóban Isten Lelke lakik bennetek. Akiben ugyanis nincs Krisztus lelke, az nem tartozik hozzá." (Róm. 8).

V. "Máriával, Jézus Anyjával, és testvéreivel együtt."

F. Egy szivvel-lélekkel, állhatatosan imádkoztak." (Ap. csel. 1:14).

V. Apostolok királynéja.

F. Könyörögj érettünk. (Üdvözlégy Mária . . .)

4. Mária mennybevitele

Megfontolás: "Magasztalja lelkem az Urát, és ujjongjon szivem üdvözitő Istenemben. Hiszen tekintetre méltatta

alázatos szolgáló leányát: lám, **ezentul boldognak hirdet minden nemzedék. Mily nagy dolgot müvelt velem Ő, a Hatalmas és a Szent!** — Uralkodókat taszit le trónjukról, **de fölemeli az alázatosakat.**" (Lk. 1:46-52). — "Te Jeruzsálem dicsősége, te Izrael öröme, te népünk ékessége vagy. — Áldott is leszel ezért mindörökké!" (Jud. 15:10-11). — A megváltás kegyelme már fogantatása első pillanatában megtisztitotta a Szüz lelkét a büntől s mint a megváltottak elseje, ő lett az Egyház első gyermeke. De benne az Egyház már elérte a végső dicsőség beteljesedését is, amikor felvitetett szent Fia örömébe.

Alkalmazás: Mi, a küzdő Egyház gyermekei, reá tekintünk fel, mint eszményképünkre és az ő megdicsőülésében látjuk a mi végső dicsőségünk előrevetitett képét.

V. "Krisztus Jézusban feltámasztott minket."

F. "És vele együtt maga mellé ülte tett a mennyben." (Efez. 2:6).

V. Mennybe felvitetett királyné.

F. Könyörögj érettünk. (Üdvözlégy Mária . . .)

5. Mária megkoronázása a mennyben

Megfontolás: "Az égen nagy jel tünt föl: egy asszony, kinek öltözete a nap volt, lába alatt a hold, **fején tizenkét csillagból korona.**" (Jel. 12:1). — "Ki az, aki eljön, mint a hajnal pirja, szép, mint a hold, tiszta, mint a nap?" (Énekek 6:9). — Szüz Mária Fiával együtt küzdött, szenvedett és győzött. Ezért elnyerte a dicsőség koronáját.

Alkalmazás: Ugyanez a dicsőség vár reánk is. Ezért hallgassunk az Irás szavára: "Légy hü mindhalálig, s neked adom az élet koronáját." (Jel. 2:10).

V. "A győztesnek megadom."

F. "Hogy velem üljön trónomon." (Jel. 3:21).

V. Mennyországnak királynéja.

F. Könyörögj érettünk. (Üdvözlégy Mária . . .)

V. Imádkozzál érettünk, szentolvasó királynéja.

F. Hogy méltók lehessünk Krisztus igéreteire.

Könyörögjünk. — Mindenható örök Isten, kinek Egyszülötte élete, halála és feltámadása által nekünk az örök élet jutalmát megszerezte, engedd, kérünk, hogy e titkokról a boldogságos Szüz Mária szent olvasója elmondásával megemlékezvén, utánozzuk, amit azok magukban foglalnak és elnyerjük, amit igérnek. Ugyanazon a mi Urunk Jézus Krisztus által, ki veled és a Szentlélekkel együtt él és uralkodik, mindörökön örökké. Amen.

FELAJÁNLÁS MÁRIA SZEPLŐTELEN SZIVÉNEK

(Közösen.)

Ó Dicsőséges Isten Anyja Mária és Anyja az emberiségnek, — feleletül Fatimában mondott kivánságodra, — mi valamennyien a Te Szeplőtelen Szivednek szenteljük magunkat. — Neked szenteljük testünket és lelkünket, értelmünket és szivünket, — hazánkat, a szenvedő magyar népet, — családunkat és embertársunkat, munkákat és jó és balsorsunkat. — Igéretet teszünk Szep-

lőtelen Szivednek hitünk bátor megvallására, — Urunk és Egyházunk parancsainak hüséges megtartására. — Igérjük, hogy elégtételül Szeplőtelen Szivednek — imádkozunk és áldozatot hozunk Oroszország és a bünösök megtéréséért . . .

Uralkodjál fölöttünk, ó kegyes Anyánk, — hogy jó és balsorsunkban, — egészségünkben és betegségünkben, életünkben és halálunkban mindig a Tieid legyünk. — Ó Máriánk könyörülő Szive, Szüzek Királynéja, — őrködjél elmént és szivünk tisztasága fölött, — hogy mint Te, ugy mi is tisztáik legyünk. — Esedezünk Hozzád, hogy a szenvedő magyar népnek — és a világ minden népének eszközöld ki — Isteni Fiad békéjét igazságban és szeretetben. — Fogadd el tőlünk, gyermekeidtől, szivünk alázatos esdeklését és felajánlását, — ó Fatimai Miasszonyunk — és könyörülj a szenvedő népek millióin, — hogy minden népek és nemzetek — dicsérjék és magasztalják Isteni Fiad könyörülő irgalmát — és a Te Szeplőtelen Szived jóságát. Amen.

ŐSI BUCSUS ÉNEKEK

A Szüzanya köszöntése a kápolnában:

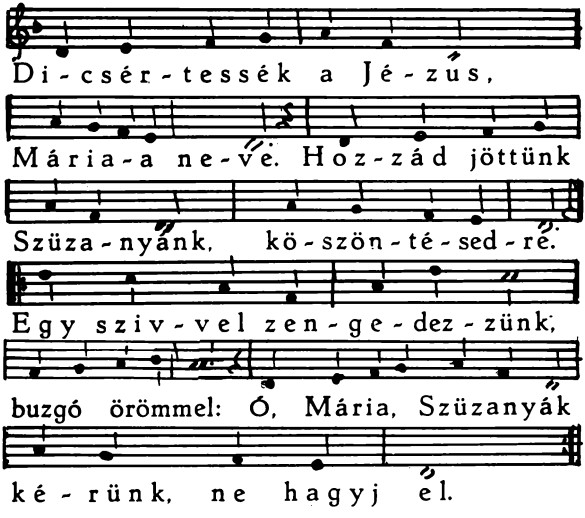

Mondjuk szivből üdvöz-légy,
Mennye-i virág. Mert té-ge-det
vá-lasztott a Szent-há-romság.
Egy szivvel zengedezzünk stb.

A körmenet alatt:

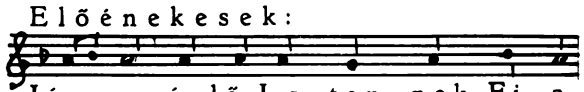

Jé-zus, az A-tyá-nak fénye,
Jé-zus, di-cső-ség királya,
Jé-zus, Szüz Mári-á-nak Fi-a,

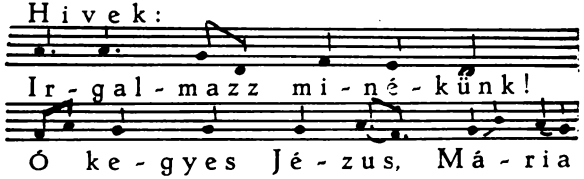

Ó vi-gasz-ta-ló Szent-lé-
Ó Szenthá-rom-ság egy i
Szép Szüz Má-ri-a, Jé-zus

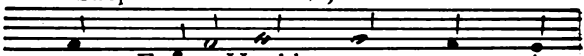

lek Isten, Szállj be szivünk-
gaz Isten, Könyörögj é-ret-
szent Anyja, Irgal-mazz mi-ne-

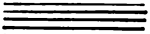

ket.
be.
tünk.
künk.

A szabadtéri szobornál:

Előénekesek és hivek fölváltva:

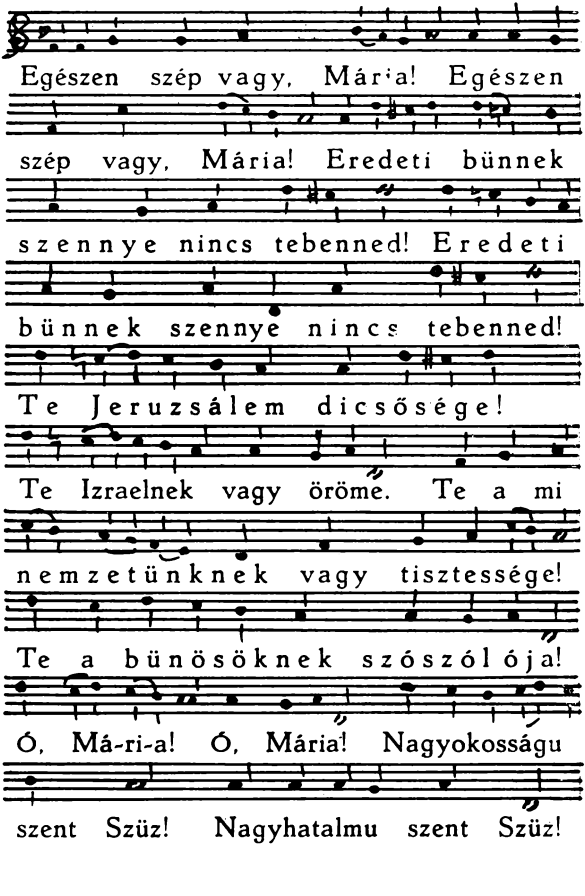

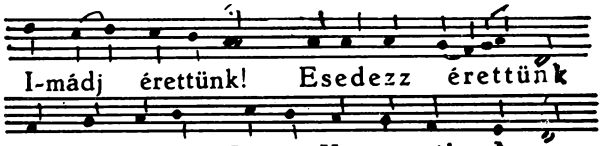

Visszamenet közben

Elõénekesek:

Is-ten-nek szent Any-ja,
Szü-zek-nek szent Szü-ze,
Krisz-tus-nak szent Any-ja,
Tisz-ta-sá-gos A-nya,
Szüz vi-rág szent Any-ja,

Hivek:

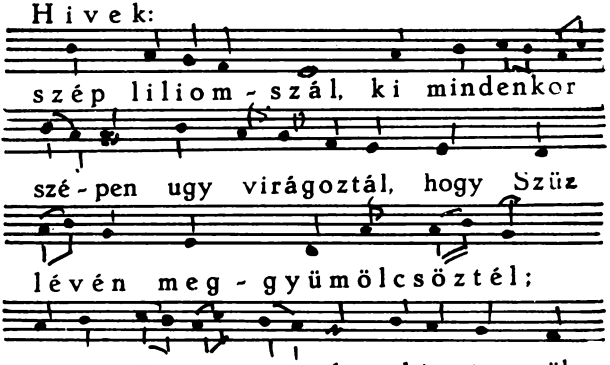

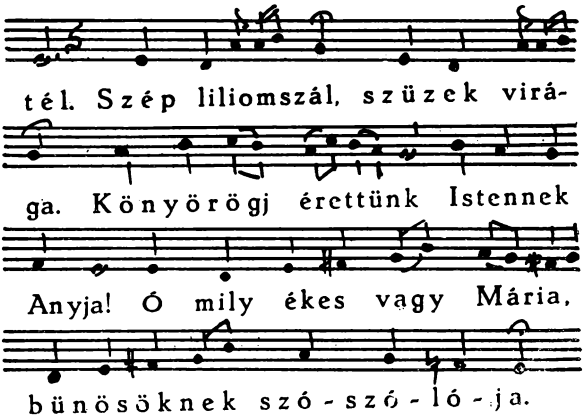

A kegykápolnához közeledve:

Angyaloknak Királynéja, tiszta Szüz!

Minden megszólitás után ismételjük:

Kérjed a te szent Fiadat érettünk.
Ékes virágszál, hozzád ésdeklünk:
Szép Szüz Mária, könyörögj értünk!

Pátriárkák Királynéja, tiszta Szüz!
Kérjed, stb....
Prófétáknak Királynéja, tiszta Szüz!
Kérjed, stb....
Apostolok Királynéja, tiszta Szüz!
Kérjed, stb....

A kegykápolnába visszaérkezve:

NYILJON KI SZIVETEKBEN

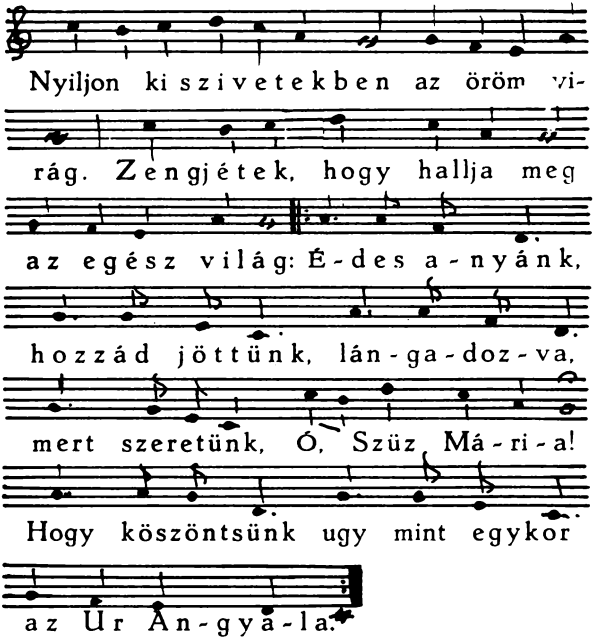

Nincsen abban élő hit, nincsen szeretet. A-ki igy nem köszön-ti
a te ne-vedet; Édes a-nyánk, stb.

Szentségi áldás előtt énekeljük a husvéti antifonát:

MENNYNEK KIRÁLYNÉ ASSZONYA

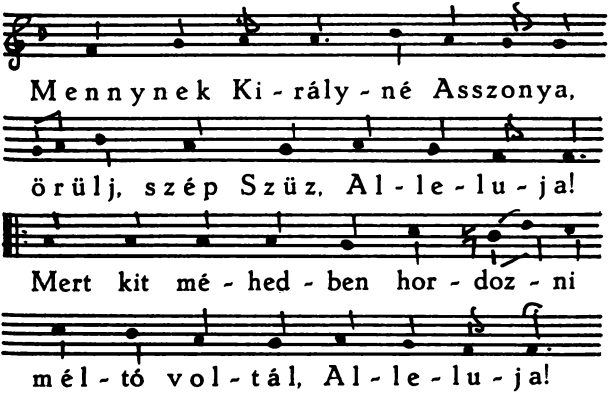

Amint megmon-dot-ta va-la,
feltá-ma-dott, Ale-lu-ja!
I-mádd Is-tent hogy lemos-sa
bü-ne-in-ket, Ale-le-lu-ja!

VAN EGY ÉDESANYÁM NÉKEM

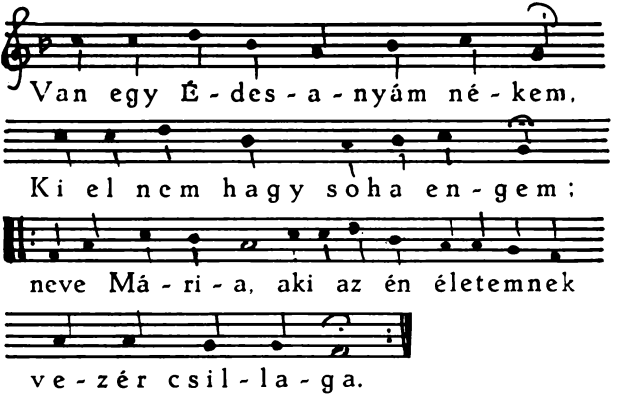

Van egy e-rőssé-gem né-kem,
ki a baj-ban mene-dé-kem;

Van egy közbenjáróm né-kem,
Ki szent Fi-át kéri ér-tem;

Van egy vigasztalóm né-kem,
Ki le-tör-li minden könnyem;

Befejezésre:

HOZZÁD FOHÁSZKODUNK

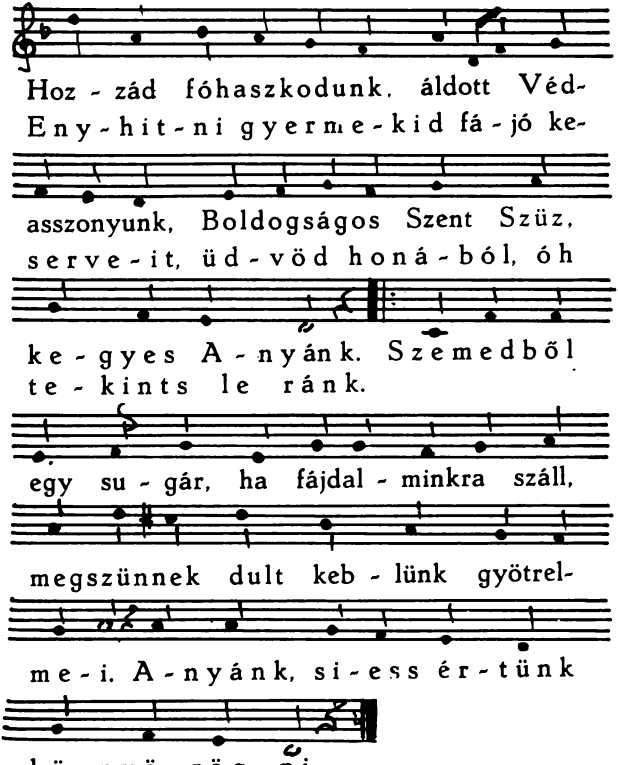

BOLDOGASSZONY ANYÁNK

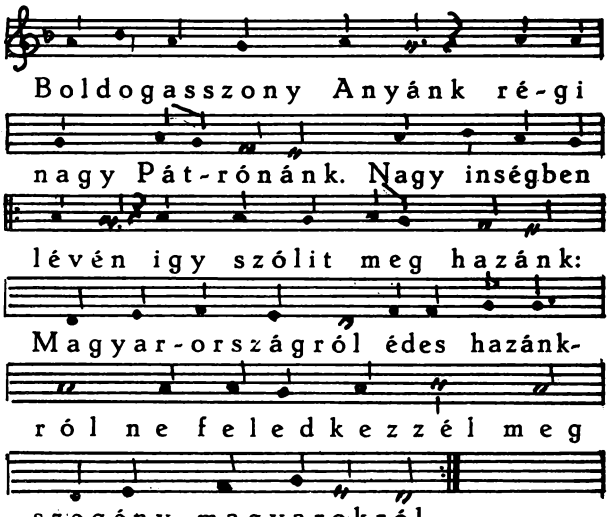

O, Atyaistennek kedves szép leánya,
Krisztus Jézus Anyja, Szentlélek mátkája.
Magyarországról stb.

Nyitsd fel az egeket sok kiáltásunkra,
Anyai palástod forditsd Oltalmunkra.
Magyarországról stb.

TARTALOM

Előszó .....
A csiksomlyói segitő Szüz Mária ....
Keletről nyugatra 5
A történelem viharsarkában 7
A Védasszony csodákkal tündöklő szobra 12
Veszélyben a székely nép ősi hite 16
Veszélyben a székely nép élete 19
Veszélyben a székely nép faji mivolta 24
Csiksomlyó Amerika földjén 28

Az uj kegyhely leirása 33
A kegykápolna 33
Az uj kegyszobor 35
A fatimai Szüzanya benti szobra 41
A szines ablak-kép a kápolna homlokzatán 43
A vasfüggöny keresztut 45
A szabadtéri fatimai szobor 54
Szent István szabadtéri szobra 59

A Szüzanya tisztelete 63
A II. vatikáni zsinat szellemében 63
Mária imák és ájtatosságok 68
A szentolvasó 71
Felajánlás Mária szeplőtelen szivének 89
A pünkösdi bucsu ősi énekei 91

IMÁDKOZZUNK

MAGYARORSZÁG SZABADSÁGÁÉRT